

VNF

2020

aviisi 2

VERENIGING NEDERLAND-FINLAND

ALANKOMAAT-SUOMI YHDISTYS

 aviisi

2

Inhoud

Van het bestuur	3
Agenda en Covid 19	5
Algemene Ledenvergadering Digitaal	6
Ijseieren in Finland	8
Interview Jari Litmanen	10
Column Willem Mulder: Route Finland	20
Nico Heselhuis, pionier in Finse reisbelevissen	26
Column Carel van Brugge: Sneeuw en ijs	32
Voor de vrouwen van Finland	34
Column Oona Mutikainen: Geef ons onze dagelijkse lunch	42
Concrete hulp voor de slachtoffers van de Winteroorlog	48
Klaus Mann en Finland	56

Colofon

Jaargang 29 (2020), nummer 2

De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht op 27 oktober 1923. Aviisi is het officiële magazine van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar. Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

Redactie

Daniël Loos
Minna Rätty
Mervi Lepistö
Heli Maquelin-Tervahauta
Willem Mulder
aviisi@vnf.nu

Eindverantwoording het bestuur

Vormgeving

Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl
Realisatie (nr. 2020-2)
Dimitri de Bruin, Rob Ebbers,
Willem Mulder

Drukwerk

ASB drukwerk begeleiding

Oplage 470

ISSN 1566-8542

Kopij

Kopij voor de volgende Aviisi (2020-3)
kan per e-mail voor 10 mei 2020 aan
de redactie gezonden worden:
aviisi@vnf.nu.
Maximale lengte 1500 woorden.
Kopij graag als Word-document
aanleveren. Beelden graag los bijleveren,
in de hoogst beschikbare kwaliteit.
Veel of grote bestanden liefst via
www.wetransfer.com

De verantwoordelijkheid voor de inhoud
van artikelen in Aviisi die door derden
geschreven zijn, ligt bij de betreffende
auteurs. De redactie van Aviisi behoudt
zich het recht voor artikelen in te korten
of niet te plaatsen.

Ledenadministratie & secretariaat

Gerard Rijse, info@vnf.nu

Bestuur Vereniging Nederland-Finland

Voorzitter

Heli Maquelin-Tervahauta, voorzitter@vnf.nu

Penningmeester

Wouter Winkelman, penningmeester@vnf.nu

Vice-voorzitter en webmaster

Willem Mulder, willem.mulder@vnf.nu

Secretaris

Gerard Rijse, info@vnf.nu

Overige bestuursleden

Anna Schoemakers
Mervi Lepistö
Rob Ebbers

Erelid

mw. Päivi Kaukoranta, Ambassadeur van Finland

Bankrekening vereniging

NL 39 ABNA 0549 2867 05 te Den Haag

Beste lezers

Het leven kan raar lopen. Op 8 februari organiseerde het bestuur een etentje met het Aviisi dream-team, zie Aviisi 2020-1. Enkele dagen later kregen wij het bericht dat Daniël Loos, eindredacteur en vormgever van Aviisi, was getroffen door een hersenbloeding. Gelukkig gaat het steeds beter met Daniël, maar de gevolgen voor Aviisi zullen zichtbaar zijn - met kunst- en vliegwerk proberen wij er het beste van te maken. Wij wensen Daniël en Mireille het beste toe.

En nu is het april 2020. Wat oorspronkelijk de bedoeling was, was een vrolijk voorwoord over de komst van de lente en in afwachting van de zomervakantie. Ik wilde alle komende evenementen adverteren en iedereen uitnodigen om actief

deel te nemen aan de verschillende geplande activiteiten. Momenteel kan dit echter niet; de tijden zijn zodanig veranderd dat het onmogelijk is geworden om met zekerheid te zeggen wat dit jaar met zich meebrengt. Ik probeer niet te veel over het virus te hebben, we horen al dagelijks veel daarover en elk artikel in ieder blad gaat over corona. Bovendien lijkt het alsof we pas in het begin zijn van de strijd tegen besmettingen en nieuwe updates over de situatie volgen dagelijks. Ik wens voor ons iedereen veilige en besmettingsvrije dagen!

Als we nu eerst terug kijken in de tijd, wil ik mijn voorganger Rune van harte bedanken, ook voor het vertrouwen in mij. Ik heb er lang over nagedacht wat voor een voorzitter ik eigenlijk wil zijn. Versie 2.0 van

Heli Maquelin-Tervahauta

Hyvät lukijat,

Joskus elämässä tapahtuu merkittäviä asioita. Helmikuun 8. päivä olimme Aviisi tiimin kunniaksi järjestetyillä päivällisillä, katso Aviisi 2020-1. Muutama päivä sen jälkeen saimme viestin että Aviisin päätoimittaja ja muokkaaja, Daniël Loos, oli saanut aivoverenvuodon. Onneksi Daniëllillä menee jo paremmin, mutta seuraukset Aviisille ovat mittavia - ja yritämme nyt parhaamme mukaan korjata tilannetta. Toivotamme Daniëllille ja Mireillelle kaikkea hyvää.

Ja nyt on sitten huhtikuu 2020. Tämä olisi voinut olla huoleton ja iloinen kirjoitus kevään tulosta ja kesälomien odotuksesta. Olisin voinut mainostaa yhdistyksen tulevia tapahtumia ja kehoittaa kaikkia osallistumaan aktiivisesti yhdistyksen toimintaan. Mutta tämä ei ole sellainen kirjoitus

koska ajat ovat muuttuneet siitä että voisin nyt varmuudella ennustaa minkälainen vuosi tästä tulee. Yritän olla mainitsematta virusta tässä liikaa, se on jo joka uutisessa ja artikkelissa. Lisäksi olemme vasta alussa taistelua tartuntoja vastaan ja tilanne elää joka päivä. Toivon meille jokaiselle turvallisista ja tartuntavapaita päiviä! Jos katsomme ensin ajassa taaksepäin, haluan kiittää edeltäjäni Runea puheenjohtajuudesta ja luottamuksesta minua kohtaan. Mietin kauan millainen puheenjohtaja haluaisin olla. Runen versio 2.0?

Se ei onnistuisi vaikka kuinka yrittäisin. Runea ei voi korvata eikä onneksi tarvitsekaan. Rune on Rune ja minä olen Heli, samoin haluan olla itseni näköinen puheenjohtaja. Olen tammikuusta lähtien vetänyt suomalaisen ruuan kokkaus kursseja, joissa

Rune wellicht? Dat zou niet gaan lukken. Ik kan Rune niet vervangen en gelukkig hoeft dat ook niet. Rune is Rune en ik ben Heli. Ik wil alleen op mezelf lijken als voorzitter. Sinds januari dit jaar geef ik Finse kooklessen. We hebben in januari vissoep gemaakt en in maart nog gerechten met worst. Wat een energie was er aanwezig tijdens de lessen! Allemaal gelijkgestemden bij elkaar; met elkaar discussiërend en genietend van lekker eten. Een betere en laagdrempeliger introductie met betrekking tot de Finse cultuur kan ik mij haast niet voorstellen. Het was geweldig om nieuwe leden te verwelkomen in onze vereniging op zo'n manier. We kregen er niet alleen nieuwe leden bij, maar ook ons bestuur is een lid rijker. Rob Ebbers, een IT-er uit het oosten van het land en een Sibeliuss liefhebber. De bedoeling is om verder te gaan met de kooklessen later in de herfst. Er is al gevraagd naar karjalanpiirakka, zowel met een zoete als met een hartige vulling! Tot slot nog een

blik in het verleden én de toekomst. Wisten jullie dat onze vereniging bijna de respectabele leeftijd van 100 jaar heeft! De vereniging is opgericht 27.10.1923 onder de naam Finsch-Nederlandsche Vereeniging. In het jaar 2023 kunnen we het grote jubileum vieren. Ik kan me voorstellen wat voor uitdagingen de vereniging heeft doorgeemaakt in 100 jaar. We zijn al begonnen met het plannen van de feestelijkheden voor 2023 - en we staan natuurlijk open voor suggesties van U, beste leden.

Als iemand wat leuke herinneringen heeft, of informatie over het begin van het bestaan van de vereniging of juist van memorabele activiteiten uit het verleden, neem contact met ons op!

Nu wil ik iedereen een gezond en veilig voorjaar wensen en ik hoop jullie weer snel te zien.

Heli Maquelin-Tervahauta, voorzitter VNF

tammikuussa keittelimme lappilaista kalakeittoa ja maaliskuussa vielä laitoimme makkararuokia.

Mikä energia keittiössä olikaan kurssien aikana! Samanhengisiä ihmisiä kokoon-tui yhteen keskustelemaan ja nauttimaan hyvästä ruuasta! En voi kuvitella parempaa ja matalakynnyksisempää sisääntuloa suomalaisen ruokakulttuurin ja samalla yhdistyksemme toiminnan pariin. Oli hienoa toivottaa uusia jäseniä tervetulleiksi näiden kurssien myötä. Emmekä saaneet ainoastaan uusia jäseniä, vaan myös johtokuntamme sai uuden jäsenen. Rob Ebbers, IT-alan ammattilainen maan itäosassa sekä vannoutunut Sibeliuss-fani.

Tarkoitukseni on jatkaa taas syksyllä (tai myöhemmin, tilanteen salliessa). Kysynnän mukaan leivomme karjalanpiirakoita, sekä makeita että suolaisia!

Lopuksi vielä katsaus sekä menneeseen että tulevaan. Tiesittekö että yhdistyksemme lähestyy sadan vuoden kunnioitettavaa

ikää! Yhdistys on perustettu 27.10.1923 nimellä suomalais-hollantilais yhdistys eli Finsch-Nederlandsche Vereeniging. Vuonna 2023 saamme siis juhlia 100-vuotis juhlaa! Voin vain kuvitella minkälaisia haasteita satavuotiaan yhdistyksen taipaleelle on sattunutkaan!

Olemme jo aloittaneet järjestelyt vuodelle 2023 - ja otamme tietysti vastaan ehdotuksia Teiltä, hyvät jäsenemme. Jos jollakulla on muistoja ja tietoa yhdistyksen alkua ajoista tai vuosien varrella järjestetyistä mieleenpainuvista aktiviteeteista, ottakaa meihin yhteyttä pikimmiten!

Nyt haluan vain toivottaa kaikille tervettä ja turvallista kevättä. Toivottavasti tapaamme taas pian.

Terveisin Heli Maquelin-Tervahauta, Alan-komaat-Suomi yhdistyksen puheenjohtaja

Agenda & Covid 19

Wereldwijd worden er veel maatregelen genomen om de verdere verspreiding van COVID-19 (het coronavirus) te voorkomen. Het bestuur van de VNF volgt de maatregelen van de regering en heeft besloten om tot nader order alle evenementen te annuleren. Volg onze website www.vnf.nu voor aankondigingen.

Iedereen sterkte in de komende tijd.
Het bestuur

*Wij wensen Daniël en Mireille het beste toe.
Toivotamme Daniëlille ja Mireillelle kaikkea hyvää.*

Foto: Daniël Loos

5

Tapahtumakalenteri & Covid 19

Toimenpiteisiin COVID-19 (koronavirus) tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi on ryhdytty maailmanlaajuisesti.

VNF: johtokunta seuraa hallituksen suosituksia ja siksi olemme päättäneet peruuttaa kaikki tapahtumat toistaiseksi.

Ystävällisesti pyydämme seuraamaan verkkosivujamme osoitteessa www.vnf.nu.

Toivotamme kaikille voimia tulevaan.
Terveisin johtokunta.

Opgeven voor deelname aan de activiteiten van de VNF via info@vnf.nu
Alankomaat-Suomi Yhdistyksen tapahtumiin ilmoittautumiset sähköpostiosoitteeseen info@vnf.nu

www.vnf.nu

aviisi 2

HUHTIKUU APRIL 2020

Ongewone tijden vragen om ongewone maatregelen

Begin 2020 was voor mij als uw voorzitter heel ontspannen. Alles liep op rolletjes dankzij een fantastisch actief bestuur. Het ledenmagazine Aviisi was een fraai boegbeeld van onze vereniging.

Met vertrouwen keek ik uit naar de ALV eind maart en mijn afscheid. Echter, in februari veranderde plotseling alles. Onze jarenlang toegewijde Daniël Loos, redacteur en vormgever van Aviisi, werd getroffen door een hersenbloeding. Gelukkig gaat het nu goed met hem en is hij aan het revalideren. Dankzij een enorme krachtsinspanning binnen het bestuur en met ondersteuning van de oud-vormgever, Dimitry de Bruin, hebben wij alles in het werk gesteld om Aviisi 2020-2 uit te brengen. Vervolgens moesten wij de fysieke ALV in de residentie annuleren in verband met de

COVID-19 (Corona) uitbraak. Wij hadden heel veel aanmeldingen. Hoe verder? Wij hebben, na juridische ruggespraak, besloten om de ALV 'elektronisch' door te laten gaan. De leden die zich hadden opgegeven voor de ALV kregen een mail met alle informatie die gepresenteerd zou worden tijdens de ALV met het verzoek om hun goedkeuring te geven aan deze ongewone procedure. En zo geschiedde het.

Ter informatie, wil ik graag de belangrijkste ALV-zaken kort bespreken.

Het jaarverslag van Gerard, de secretaris, staat op onze website. Het ledenbestand groeit gelukkig weer en wij hebben enkele adverteerders gevonden. Er werd heel veel energie gestopt in een nieuw administratie- en boekhoudingsprogramma. Dat heeft geresulteerd in een (nog) betere interactie met onze leden.

Epätavalliset ajat vaativat epätavallisia toimenpiteitä

Vuoden 2020 alku oli minulle puheenjohtana todella rentoa aikaa. Kiitos fantastisen aktiivisen johtokunnan, kaikki sujui kuin rasvattu. Jäsenlehtemme Aviisi oli yhdistyksemme upea keulakuva.

Luottamuksella odotin yleistä jäsenkokousta ja jäähyväisiäni puheenjohtajana. Kuinka ollakaan, helmikuussa kaikki muuttui yllättäen. Daniël Loos, Aviisille vuosikaudia omistautunut päätoimittaja ja muokkaaja, sai aivoverenvuodon. Onneksi hän voi jo paremmin ja on kuntoutuksessa. Kiitos johtokunnan uskomattomien voimaponnistusten, eritoten Willem Mulderin sekä entisen muokkaajan Dimitry de Bruinin johdosta, onnistumme julkaisemaan Aviisin numeron 2020-2.

Jouduimme myös perumaan yleisen jäsenkokouksen suurlähettilään virka-asunnolla

COVID-19 (koronavirus) johdosta. Harmi, sillä osallistujia oli paljon. Mitä nyt? Siispä päätimme, kysyttyämme lakimieheltä neuvoa, pitää virtuaalisen kokouksen. Ne jäsenet, jotka kokoukseen olivat ilmoittautuneet, saivat kokouksen esityslistan sähköpostitse ja pyynnön hyväksyä tämä epätavallinen menettely. Ja niin tapahtui.

Tiedoksenne haluan lyhyesti jakaa tärkeimmät jäsenkokouksen asiat. Sihteerimme Gerardin kirjoittama vuosikatsaus löytyy nettisivuiltamme. Jäsenmäärämme on onneksi taas nousussa ja olemme löytäneet muutamia mainostajia. Uusi kirjanpito-ohjelma vaati aluksi paljon energiaa ja päänvaivaa, mutta tuloksena oli hieno interaktiivinen jäsenluettelo. Rahastonhoitajan vuosikatsauksesta näemme että yhdistys on hyvällä mallilla - tilintarkastajat olivat erittäin tyytyväisiä. Rahastonhoitaja

Uit het financiële jaarverslag bleek dat de VNF er goed voorstaat: de kascommissie was vol lof. Penningmeester Wouter, heeft de financiële administratie overgebracht in het nieuwe systeem. Aviisi neemt een flinke portie van de begroting in beslag. Er wordt gespaard voor het Jubileumjaar 2023. Na jarenlang beraad hebben wij besloten de ledencontributie te verhogen naar €35 om de stijgende kosten van de Aviisi en de modernisering van onze 'bedrijfsvoering' te bekostigen. In de bestuurs-samenstelling zijn er enkele veranderingen. Ik treed af en overhandig virtueel de voorzittershamer aan Heli Maquelin-Tervahauta. Heli is goed voorbereid en zal haar rol uitstekend kunnen vervullen. Wij presenteren ook graag een nieuw bestuurslid: Rob Ebbers, 42 jaar, software ingenieur en woonachtig in de Achterhoek. Rob gaat elk jaar naar Finland en het internationale Sibelius-festival en wandelt daarna door de fraaie Finse wildernis. Hij is een goede

versterking voor het bestuur, met name voor onze vicevoorzitter Willem, die verantwoordelijk is voor grote delen van de externe communicatie, zoals Aviisi, de website en sociale media. Voor de rest blijft de samenstelling van het bestuur hetzelfde onder het motto – verander nooit een winnend team.

Rest mij u allen een gezonde toekomst te wensen. Wees realistisch voorzichtig en denk aan je omgeving en beperk je tot elektronische contacten. Wij hebben elkaar nu meer nodig dan ooit.

Om de opkomende verveling te beteugelen – kruip achter je PC en schrijf een verhaal voor Aviisi.

Bedankt en tot ziens!

Rune Frants, oud-voorzitter

Wouter Winkelman sai siirrettyä raha-asiat ja kirjanpidon uuteen järjestelmään. Aviisi haukkaa ison lohkon vuosittaisesta budjetistamme. Lisäksi säästämme jo juhluvuotta 2023 varten. Vuosien neuvottelujen jälkeen olemme päättäneet korottaa jäsenmaksun 35 euroon saadaksemme katettua Aviisin nousevat kulut sekä nostaaksemme yhdistyksemme modernille tasolle.

Johtokunnan kokoonpano muuttuu hiukan. Minä, Rune, jään pois ja ojennan puheenjohtajan nuijan virtuaalisesti Heli Maquelin-Tervahaudalle. Heli on valmistunut tehtävään hyvin ja tulee tekemään erinomaista työtä.

Esittelemme mielellämme uuden johtokunnan jäsenen: Rob Ebbers. Rob on 42 vuotias insinööri joka asuu Alankomaiden itäosassa (Achterhoek). Rob käy vuosittain Suomessa, Sibelius festivaaleilla ja vaeltamassa Suomen erämaassa. Hän on erinomainen vahvistus johtokuntaan, eritoten varapuheenjohtajalle Willemille, joka on

suurelta osin vastuussa Aviisista, nettisivuista ja sosiaalisesta mediasta.

Muuten kokoonpanossa ei ole muutoksia vaan joukko pysyy samana, muistaen että voittoisaa tiimiä ei kannata vaihtaa.

Lopuksi toivotan teille kaikille tervettä tulevaisuutta. Olkaa realistisen varovaisia, ajatelkaa ympärillänne olevia ihmisiä sekä pysyttäytykää elektronisessa kanssakäymisessä. Me tarvitsemme toisiamme nyt enemmän kuin koskaan. Ja jos aika käy tylsäksi, istukaa koneen ääreen ja kirjoittakaa juttuja Aviisiin.

Kiitos ja näkemiin!

Rune Frants, entinen puheenjohtaja

Käännös: Heli Maquelin-Tervahauta

Rune Frants

Arnold Pieterse

In een recent nummer van het tijdschrift 'Onze taal' (januari 2020) stond in de rubriek 'Opmerkelijke woorden' een nieuw Nederlands woord 'ijsei'. Dit woord was gebruikt in een artikel van de krant de Telegraaf over ijsformaties op het Finse eiland Hailuoto. Het eiland ligt in de Botnische Golf, vlakbij Oulu.

Onder heel zeldzame omstandigheden, wanneer de temperatuur net onder het vriespunt is en het niet te hard waait, kunnen zich daar op het zandstrand ijsklompen ontwikkelen die de vorm hebben van een ei. Deze 'ijseieren', zoals de Telegraaf ze heeft genoemd, worden rond brokjes ijs gevormd die op het strand zijn aangespoeld en daar zijn achtergebleven. Wanneer deze worden omspoeld door het langzame aan- en afrollen van de golven worden ze steeds groter en krijgen hun

mooie ronde vorm. Zij kunnen dan soms wel zo groot worden als een voetbal en zij zijn steeds aanwezig in grote aantallen.

In november 2019 maakte de fotograaf Risto Mattila een foto van dit merkwaardige natuurverschijnsel, waarop te zien is dat het strand door duizenden 'ijseieren' is bedekt.

In het artikel in 'Onze taal' wordt er de nadruk op gelegd dat het woord 'ijsbal' niet kan worden gebruikt voor deze structuren. Een 'ijsbal' is (volgens het van Dale woordenboek) 'een zeer vast samengeknepen en daardoor zeer harde sneeuwbal'.

Arnold Pieterse

Foto: met toestemming van maker Risto Mattila uit zijn privé collectie: Ijseieren op het strand van het Finse eiland Hailuoto

Jäämuna

Kuvalehden "Onze Taal" viimeisessä numerossa (tammikuu 2020) oli kirjoitus "Huomattavia sanoja", jossa mainittiin uusi hollannin kielen sana "ijsei", mikä on suomeksi "jäämuna". Tätä sanaa oli käytetty sanomalehti Telegraafin artikkelissa, joka koski jäämuodostumia Hailuoto-saarella Suomessa. Saari sijaitsee Perämerellä Oulun läheisyydessä.

Erittäin harvinaisissa olosuhteissa, jolloin lämpötila on juuri nollan alapuolella eikä ole paljon tuulta, voi hiekkarannalla muodostua munan muotoisia jääkimpaleita. Nämä "jäämunat", kuten Telegraaf niitä kutsui, syntyvät rannalle ajautuneista ja sinne jääneistä jääpalasista. Kun hitaat aallot pyörittävät niitä edestakaisin, ne kasvavat

suuremmaksi ja saavat näin kauniin pyöreän muotonsa. Joskus ne voivat tulla jalkapallon kokoisiksi ja esiintyä suurena joukkona.

Valokuvaaja Risto Mattila otti marraskuussa 2019 valokuvan tästä erikoisesta luonnonilmiöstä, jossa nähdään rannan peittyneen tuhansilla "jäämunilla".

"Onze Taal"-lehden artikkelissa painotetaan, että sanaa "jääpallo" ei ole sopiva sana käyttää tässä yhteydessä. Sana "jääpallo" tarkoittaa (Van Dale – sanakirjan mukaan) "erittäin kiinteäksi puristettua, ja siksi hyvin kovaa lumipalloa".

Arnold Pieterse

Käännös: Kirsi van Rijn

Oi Suomi on, oi Suomi on - Jari Litmanen

Nu het Finse A-voetbalteam, ook wel de Oehoe's genoemd, geschiedenis geschreven heeft, door onder leiding van Markku Kanerva voor de eerste keer mee te kunnen doen aan het EK voetbal, is het een mooie gelegenheid te vertellen over mijn eerste ontmoeting met Jari Litmanen.

Mervi Lepistö

Wij ontmoetten elkaar halverwege de jaren negentig tijdens juhannus in Vierumäki (de sportacademie in Heinola). Daar, in Vieru, hadden wij de laatste 10 jaar Midzomer gevierd met dezelfde "senioren sporters" groep. Litmanen kende op de een of andere manier het grootste deel van de groep. Onze jongste zoon Tommi was toen 8 jaar. Hij speelde indertijd zowel ijshockey als voetbal en had veel geoeftend in het hoog houden van de bal. Hij was daar voor zijn leeftijd zelfs goed in. Litmanen verscheen aan het begin van de avond met

Links naar rechts: Jari Kurri (peetoom van Sami) - Jari Litmanen - Jari Rantanen (voetballer en vriend)

een geweldig groot muziekinstrument op zijn schouder. Toen Litmanen verscheen,

Oi Suomi on, oi Suomi on - Jari Litmanen

Nyt kun Suomen jalkapallon A-maajoukkue 'Huhkajat' on tehnyt historiaa viemällä lajin ensimmäistä kertaa EM-tasolle Markku Kanervan luotsaamana; aika on mitä loistavin kertoa Jari Litmanen ja minun ensimmäisestä kohtaamisesta.

Tapasimme Vierumäellä (Urheiluopisto Heinolassa) juhannuksena 90-luvun puolivälissä. "Vierulla" olimme viettäneet juhannuksia jo viimeiset. 10 vuotta samalla Seniori-urheilijoiden' porukalla. Suurin osa heistä oli Litmasellekin tavalla tai toisella tuttuja. Nuorempi poikamme Tommi oli tuolloin 8-vuotias.

Ja pelasi siihen aikaan sekä lätkää että fudista ja oli harjoitellut kovasti pallon pomputtamista ja oli ikäisekseen jopa hyvä. Litmanen pelmahti illansuussa paikalle valtava soitin olkapäällään. Samalla hetkellä kun Litti tuli näköpiiriin, yksi porukasta

yllytti poikaamme Tommia haastamaan Litten pomputtelukisaan. Voittaja saisi 20 mk. Itseluottamusta uhkuen Tommi otti haasteen vastaan (Huom! Hän ei tiennyt kenet haastoi) Tuumasta toimeen - nuorempana hän sai aloittaa ja tulos tyydytti häntä.

Pallo vaihtoi omistajaa, Litti ei laskenut soitinta edes maahan vaan laittoi sen sivuun vasta siinä vaiheessa kun meni selälleen makuulle; pallo liikkui vielä... otsalta niskalle, takaisin ylös jne. Kun tulos oli ylittänyt 8-vuotiaan tuloksen -pettymys oli suuri ja poika juoksi itkien pois paikalta. Loppujen lopuksi rohkeasta teosta maksettiin hänelle (onneksi) kuitenkin mukavat kipurahat. Tämän pienen pallottelu-shown jälkeen Litti otti soittimen jälleen olalleen ja jatkoi matkaansa omien porukoittensa luokse. Kaikkien näiden vuosien jälkeen otin Jari Litmaseen yhteyttä ja pyysin haastattelua

spoorde iemand van de groep Tommi aan om Litmanen uit te dagen met het hooghouden van de bal. De winnaar zou 20 Mark krijgen. Blakend van zelfvertrouwen ging Tommi de uitdaging aan. (N.b. Hij wist niet wie hij uitdaagde)

Als jongste mocht hij beginnen en met het behaalde resultaat was hij tevreden. De bal wisselde van speler. Litmanen had zijn instrument niet eens neergelegd. Dat deed hij pas toen hij op zijn rug ging liggen; de bal huppelde nog steeds van zijn hoofd naar zijn nek, opnieuw omhoog, enz. Toen zijn resultaat beter was dan dat van de 8 jarige was de teleurstelling groot en rende Tommi al huilende weg. Uiteindelijk kreeg hij voor zijn moedige daad wat betaald om de pijn van het verlies te verzachten.

Na deze korte show met de bal legde Litmanen zijn muziekinstrument weer op zijn schouder en ging hij in de richting van zijn eigen groep.

lehtemme. Hän kertoi ettei anna haastatteluja kuin aivan poikkeustapauksissa. Olemme siis onnekkaita. Sydämelliset kiitokset siitä.

Hollannin kieli

ML:

Kun aikoinaan muutin Suomesta tänne, aloitin kielen opiskelun 6 viikon jälkeen ja 3 kuukauden jälkeen kävin viikon intensiivikurssin ja sen jälkeen säännöllisen epä-säännöllisesti eri kursseilla. Ajaxin kahvilanpitäjä muistaa v. 2005 sen päivän jolloin olit tullut sisään ja sanonut virheettömällä hollannin kielellä. 'Nimeni on Jari Litmanen, saisinko kupin kahvia?' Et tarvinnut tulkkia kuten monet muut ja se varmasti auttoi sinua sopeutumaan nopeammin. Olitko siis opiskellut kielen ennen kuin tulit Hollantiin? Pikkulinnut lauloivat, että Petri "Tintti" Tiainen olisi neuvonut sinua tässä. Kertoisitko vähän enemmän, kuinka kauan sinulla meni oppia kieli? Sinulla on mitä

Nu, na al die jaren nam ik met Jari Litmanen contact op en vroeg ik of ik hem voor ons blad kon interviewen. Hij vertelde toen dat hij alleen in uitzonderlijke gevallen interviews geeft. Wij hebben dus geluk. Hartelijke bedankt.

Over de Nederlandse taal

ML:

Toen ik indertijd van Finland hiernaartoe verhuisde begon ik met het leren van de taal. Na 6 weken en na drie maanden volgde ik een intensieve cursus van een week en daarna volgde ik zo nu en dan verschillende cursussen. In 2005 herinnerde de kantinebaas van Ajax zich de dag waarop je binnen kwam en in foutloos Nederlands zei "Mijn naam is Jari Litmanen, mag ik een kop koffie?" Jij hoefde niet getolkt te worden zoals veel anderen. Dat hielp vast om je al snel te kunnen aanpassen.

Je had dus de taal al geleerd voordat je naar Nederland kwam?

ilmeisemmin hyvä kielipää , oletko myös musikaalinen?

JL:

Olin Tiaisen Tintin kanssa siihen aikaan - 90 alussa säännöllisesti tekemisissä ja ennen lähtöäni Amsterdamiin istuimme alas ja kyselin häneltä kaikkea mahdollista. Yksi asia minkä hän itse toi esille oli suositus oppia hollannin kieli mahdollisimman nopeasti! En sitä tietystikään siinä ennen lähtöä ehtinyt opiskelemaan, mutta ostin matkasnakirjan kirjakaupasta mukaan ja katselin sanoja sekä perussanontoja kuten: huomenta, kiitos ja varmaan myös kahvin ystävänä miten tilataan se kuppi kahvia.

Ensimmäiset kolme kuukautta vietin hotellissa ja siellä lueskelin sitä sanakirjaa. Samoin pelimatkoiilla bussissa ja lentokoneessa opettelin sanoja, jotta sanavarasto laajenis. Sain myös seuralta opettajan ja hänen kanssaan kävimme syksyllä perusjuttuja läpi. Kannaltani oli hyvä asia, että meillä joukkueessa oli tuolloin vain neljä

Ergens heb ik gehoord dat Petri "Tinti" Tiainen je dat aangeraden zou hebben. Vertel eens, hoe lang heb je erover gedaan om de taal te leren? Je hebt kennelijk een taalknobbel, ben je ook muzikaal?

JL:

Met "Tintti" Tiainen had ik begin jaren 90 regelmatig van doen. Voor mijn vertrek naar Amsterdam zaten wij bij elkaar en vroeg ik hem van alles. Een ding dat hij zelf voorstelde was om zo snel mogelijk Nederlands te leren!

Natuurlijk lukte het niet voor mijn vertrek al te gaan studeren, maar ik kocht wel een reiswoordenboek en leerde daaruit woorden en uitdrukkingen zoals: goede morgen en dank u; en als koffieliefhebber zeker ook hoe een kop koffie te bestellen. In het begin verbleef ik de eerste drie maanden in een hotel en op mijn kamer nam ik het woordenboek door. Ook tijdens reizen in de bus voor wedstrijden en tijdens vliegreizen leerde ik woorden zodat mijn

woordenschat zich uitbreidde. Van de club kreeg ik ook een leraar en met hem nam ik in de herfst alle basisingen door.

Voor mij was het een goed ding dat wij in die tijd in de ploeg niet meer dan vier buitenlanders hadden en ik de enige was die geen Nederlands sprak; mijn motivatie was daardoor groot omdat alles wat de spelers onder elkaar bespraken in het Nederlands gebeurde, net als de trainingen!

Na de Kerst heb ik alleen wat Engels gesproken als dat echt niet anders kon, ofwel na 4 à 5 maanden heb ik alleen nog maar Nederlands gesproken.

Nooit heb ik mijzelf als iemand met een talenknobbel gezien, meer als een praktisch iemand die zich heel graag wilde aanpassen aan de plaatselijke manier van leven en de cultuur. En wat betreft mijn muzikaliteit: ik luister vloeiend naar muziek

Wat de muziek betreft ben ik een omni-voor, een idool heb ik niet. Ik luister naar wat er uit de radio komt.

ulkomaalaista ja minä olin ainoa joka ei puhunut hollantia; eli motivaationi oli kova sillä kaikki jutut pelaajien kesken olivat hollanniksi ja valmennuskielenä oli hollanti! Joulun jälkeen en enää englantia käyttänyt kuin hetkellisesti hätätapauksissa, eli n. 4-5 kuukauden jälkeen käytin siis ainoastaan hollannin kieltä.

En ole pitänyt itseäni mitenkään kieline-rona enemmänkin käytännön ihmisenä jolla oli kova halua sopeutua paikalliseen elämän menoon ja kulttuuriin ja mitä musikaalisuuteen tulee niin kuuntelen musiikkia sujuvasti... Musiikin suhteen olen kaikkiruokainen, mitään suosikkia ei ole , mitä nyt radiosta sattuu kuulemaan.

Rakkautta yli rajojen

ML:

Työskentelin Amsterdamissa silloin kun tapasin hollantilaisen mieheni (syntyperältään rotterdamilainen). Heti siinä alkuvaiheessa tuli selväksi, että näiden kahden

kaupungin välillä on tietynlaista kitkaa... rotterdamilaiset pitävät amsterdamilaisia hieman keikareina ja itseään (kirjaimellisesti) hihat ylös käärivinä tyyppinä jotka eivät työtä pelkää. Eräs ystäväni Haagista (väärä kaupunki Ajaxin kannattajalle) kertoi, että hän on ollut Ajaxin kannatusyhdistyksen jäsen vuodesta 2002 asti ja kaikkina niinä vuosina kun lehti postitettiin muoviin käärittyinä, se oli aina rypistettynä ja taiteltuna postilaatikossa. Lehti ilmestyy 2-3 viikon välein ja vieläkin noin kolmasosassa mainitaan nimesi jossain yhteydessä.

Arkkivihollinen Rotterdam

Kuultua (tiedottaja David Endt - muistelmista – Ajaxin manageri vuoteen 2013 asti): Halusit pysähtyä snagarille Rotterdamissa koska sinulla oli nälkä. Hän piti ajatusta silkkan hulluutena. Mutta te py-sähdytte ja sait syödä – ja ihan rauhassa. Hän pelkäsi, sinä et. Rotterdamissa pelaava Henk Fräser – kuuluisa keltaisten korttien

Liefde over de grens

ML:

Toen ik mijn Nederlandse man – een Rotterdammer – leerde kennen werkte ik in Amsterdam. Meteen in het begin al werd het mij duidelijk dat er een soort wrijving is tussen die steden. Rotterdammers vinden Amsterdammers een beetje dandy-achtige types en zichzelf lieden die de mouwen op stropen en niet bang zijn om te werken.

Een vriend van mij uit Den Haag (verkeerde stad om een fan van Ajax te zijn) vertelde dat hij vanaf 2002 lid geweest was van de supportersclub van Ajax.

En gedurende al die jaren dat het clubblad per post opgestuurd werd in een plastic hoes lag het verkreukeld en gevouwen in de brievenbus.

Het blad verschijnt iedere twee of drie weken en in een op de drie nummers wordt jouw naam nog steeds genoemd in verband met het een of ander.

kerääjä on sanonut, että hän arvosti sinua niin paljon, ettei koskaan halunnut vahingoittaa sinua. Olit siis suosittu rajojen yli, myös sen kuuluisan 010/020 rajan. Tähän kaikkeen ei riitä pelkästään se, että on hyvä pelaaja. Pystytkö kuvailemaan mistä tämä arvostus kumpusi ja miten se kasvoi vuosien myötä?

JL:

Tosiaan Rotterdamin ja Amsterdamin välillä on hiukan kitkaa sekä kahden suuren ja perinteisen seuran kannattajilla Feyenoordin ja Ajaxin välillä on ollut paljon vihaa... itse en ollut hollantilainen enkä amsterdamilainen vaan ulkomaalainen, sillä voi olla merkitystä. Myöskin arvostin aina Feyenoordia seurana sekä Feyenoordin pelaajia. Tosin en varmaan ollut huippusuositettu Feyenoordin kannattajien keskuudessa sillä käytännössä voitimme aina ja minä tein paljon maaleja... rotterdamilaiset lisäksi arvostavat kovaa työn tekoa ja sitä hänen minun pelaaminen aina oli.

Aartsvijand Rotterdam

Gehoord (bron David Endt, teammanager bij Ajax tot 2013). Jij wilde stoppen in Rotterdam bij een snackbar omdat je hongerig was. Hij vond dat een volledig idioot idee, maar jij stopte en kreeg eten – zonder problemen. Hij was bang en jij niet.

Henk Fraser, die in Rotterdam speelde en die een beruchte verzamelaar van gele kaarten was, heeft verteld dat hij jou zo waardeerde dat hij je nooit zou willen blesseren.

Jij was dus geliefd over de stadsgrenzen heen en zelfs over die tussen 010 en 020. Daar is meer voor nodig dan alleen een goede speler zijn. Kun jij schetsen waar die waardering op gebaseerd was en hoe die groeide gedurende de jaren?

JL:

Inderdaad, tussen Rotterdam en Amsterdam zit de nodige wrijving en tussen de supporters van de twee grootste clubs, Feyenoord en Ajax, is zelfs sprake van haat.

Litmanen heeft een doelpunt gemaakt in een Europa Cup wedstrijd tegen AC Milan in Triëst (23-11-1994)

Matkustan ympäri maailmaa, laukussa...

ML:

Muutin Alankomaihin työni takia (myös yksin) ja ensimmäinen vuosi meni kuin Liisalla Ihmemaassa. Toinen vuosi alkoi muuttua jo aika yksinäiseksi kun aikuistuvat lapseni ja ystävät olivat jo tottuneet siihen, että olin poissa arjesta. Saattoi olla viikonloppuja etten ollut puhunut kenenkään kanssa. Muistelmiesi - Litmanen 10 - ilmestymisen jälkeen ihmiset jonottivat saadakseen

Zelf ben ik geen Nederlander en geen Amsterdammer maar buitenlander, misschien is dat de reden. Ook heb ik altijd respect gehad voor Feyenoord en de spelers van Feyenoord. Aan de andere kant was ik vast niet erg geliefd bij de aanhang van Feyenoord want meestal wonnen wij en ik maakte nogal wat doelpunten ... Bovendien, Rotterdammers waarden het als er hard gewerkt wordt en dat zat ook altijd in mijn spel.

Ik reis de wereld rond, in mijn koffer...

ML:

Ik verhuisde naar Nederland voor mijn werk (in mijn eentje) en het eerste jaar voelde ik mij als Alice in wonderland. Het tweede jaar voelde ik mij tamelijk alleen toen mijn kinderen volwassen werden en mijn vrienden eraan gewend waren dat ik weg was uit het dagelijks leven. Er waren weekenden dat ik met niemand een woord wisselde. Na het uitkomen van je

memoires - Litmanen 10 - stonden de mensen in de rij om een handtekening in hun boek te krijgen en in de rij stonden ook tamelijk veel kleine Jari's.

In Nu.nl van 24 april 2016 stond een artikel waarin werd geschreven dat jij vanaf een bepaalde tijd van je fans van die beroemde geboortekaartjes kreeg die in Nederland worden gestuurd aan familie en vrienden meteen als een kind geboren is.

In die jaren werden er heel wat Jari's geboren.

Ik heb gehoord dat je al die kaartjes bewaard hebt en dat je beloofd hebt in de komende jaren aan je kleine naamgenoten verjaardagskaarten te sturen.

Zo'n gebaar laat volgens mij zien dat je je heel erg gebonden voelt aan wat je besloten hebt te doen. En dat Ajax en de fans voor jou zijn als familie.

ML:

Wat voor aanbevelingen kreeg je van huis uit mee toen je de wereld in ging? Hoe

signeeratun kirjan ja jonottajien joukossa oli aika monta pientä Jaria. Nu.nl:ssa oli artikkeli 24/4/2016 jossa mainittiin, että alkuaiikoina sait faneiltasi niitä kuuluisia syntymästä ilmoitettavia kortteja joita täällä Hollannissa on tapana lähettää ystäville ja sukulaisille heti kun lapsi on syntynyt. Niinä vuosina syntyi monta Jaria. Olit kuulema säästänyt ne ja luvannut lähettää seuraavien vuosien aikana pikku kaimoillesi syntymäpäiväkortit.

Tämä ele kertoo mielestäni siitä, että olet erittäin sitoutunut siihen mitä olet päättänyt tehdä. Ja, että Ajax ja fanit ovat olleet sinulle kuin perhe. Millaiset eväät sinä sait kotoa maailmalle lähtiessäsi? Miten sinä pidit yhteyttä perheeseesi ja ystäviisi? Kertoisitko tästä hieman?

JL:

Olen kasvanut siihen, että toisia ihmisiä pitää kunnioittaa. Ja kun hollantilaiset vanhemmat nimesivät lapsiaan minun

mukaan, niin se oli ehdottomasti suuri kunnianosoitus minulle! Yhteydenpito perheen ja kavereiden kanssa sujui siten, että tietenkin soiteltiin tasaisesti ja jotkut tulivat myös käymään.

Rakkaalla lapsella on monta nimeä

ML:

Merlin, Kuningas, Professori, Man of Glas Muutama luonteenkuvaus jotka löysin: Positiivinen, mentori, uskomattoman mukava persoona, huumorintajuinen, kohtelias, hienotunteinen, oikeudenmukainen, nöyrä... Silloin kun pelasit Ajaxissa sinusta tuli täällä ehkä tietämättäsi Suomi-lähettiläs. Monet suomalaiset ovat sanoneet, ettei tarvinnut kuin mainita tulevasi Suomesta niin heti suhtauduttiin positiivisesti koska 'Litmaanenin' on Suomesta. Egyptiläinen Mido oli joutunut epäsuosioon Hollannissa 2002 ja yleisö vihelsi hänelle. Ennen aloitusta meni halaamaan Mido,

hield je contact met je familie en vrienden? Kun je daar iets van vertellen?

JL:

Respect hebben voor andere mensen maakte deel uit van mijn opvoeding.

En toen Nederlandse ouders hun kinderen naar mij vernoemden, was dat voor mij zonder meer een grote eer! Met familie en vrienden hield ik contact door regelmatig met elkaar te bellen. Dat ging prima. Sommigen kwamen ook op bezoek.

Geliefde kinderen hebben vele namen

ML:

Merlin, Koning, Professor, Man van Glas

Een paar karakterisering en die ik vond: Positief, mentor, ongelooflijk prettig persoon, gevoel voor humor, beleefd, fijngevoelig, rechtvaardig, bescheiden

Toen je voor Ajax speelde werd jij hier zonder het te beseffen een vertegenwoordiger van Finland. Een heleboel Finnen hebben gezegd dat zij alleen al door te zeggen dat

zij uit Finland kwamen positief bejegend werden omdat ook Litmanen uit Finland kwam. In 2002 was de Egyptische voetballer Mido uit de gunst geraakt in Nederland en werd hij door het publiek uitgefloten. Voordat het spel begon heb jij hem even omhelst en dat betekende meteen het einde van het agressieve fluitconcert.

Zlatan Ibrahimovic heeft verteld dat hij jou grotelijks waardeerde omdat hij door jouw raadgevingen beter is gaan spelen. 'My real saviour at Ajax, the man who saved my career, was Jari Litmanen. He was so good and committed and experienced. We had three good strikers: Machlas, Mido and myself. And Jari took you by the hand, on the field. He talked, coached, guided and basically made you better on the pitch. He allowed others to play better.' Hetzelfde heeft Wayne Rooney verteld over wat hij geleerd heeft van jou op het gebied van de bal plaatsen en op de goede plek staan.

ja vihamielinen vihellyskonsertti loppui siihen paikkaan.

Zlatan Ibrahimovic on kertonut arvostavansa sinua suunnattomasti koska on pystynyt pelaamaan paremmin neuvojesi avulla.

'My real saviour at Ajax, the man who saved my career, was Jari Litmanen. He was so good and committed and experienced. We had three good strikers: Machlas, Mido and myself. And Jari took you by the hand, on the field. He talked, coached, guided and basically made you better on the pitch. He allowed others to play better.' Samoin Wayne Rooney on kertonut ottaneensa oppia sijoittumisestasi ja paikan hakemisessa. Olet antanut hurjan paljon itsestäsi muille; minkä verran olet saanut takaisin?

JL:

Elämä on antamista ja saamista, olen pyrkinyt aina tekemään mikä itsestä on kulloinkin tuntunut parhaalta.

ML:

Hyvinä aikoina on helppo hymyillä, mutta miten selvitä huonoista kausista ?

JL:

Positiivinen ajattelu, usko huomiseen ja parempaan tuntuu kliseeltä, mutta ei siitä kuitenkaan mitään haittaa ole.

ML:

Mikä auttaa jos ei pääse pelaamaan syystä tai toisesta, on maailmalla yksin eikä ole perhettä tukemassa?

JL:

Kun tekee asiat ja valinnat mahdollisimman hyvin ja perustellusti niin on jo aika pitkällä.

ML:

Turkulainen 16-vuotias Nikolas Talo teki sopimuksen Groningen kanssa ja siirtyi kesällä 2019 Hollantiin valmennukseen ja pelaamaan. Mitä haluaisit / voisit kertoa / neuvoa / sanoa Niklakselle ja muille

ML:

Je hebt heel veel gegeven aan anderen; hoeveel heb je teruggekregen?

JL:

Het leven bestaat uit geven en nemen. Ik heb altijd gedaan wat naar mijn idee het beste was.

ML:

In goede tijden is het gemakkelijk opgewekt te zijn, maar hoe kwam je door slechte tijden heen?

JL:

Een positieve houding, geloof in de dag van morgen; dat klinkt als een cliché maar daar is niks mis mee.

ML:

Wat helpt je als je om de een of andere reden niet mee kunt spelen? "Ben je dan alleen op de wereld" of krijg je dan steun van familie?

JL: Wanneer je de keuzes en de dingen zo veel als mogelijk op tijd en zorgvuldig doet, kom je al tamelijk ver.

ML:

De 16-jarige Nikolas Talo uit Turku sloot een contract met Groningen en verkaste in de zomer van 2019 naar Nederland om daar te gaan trainen en spelen. Wat zou jij Niklas en andere, dat soort in de toekomst naar Nederland komende, jonge talentvolle spelers willen meegeven. Er is een gezegde: doe de dingen zoals die in het land gedaan worden. Maar, belangrijk is het om op je zelf te vertrouwen en gewoon jezelf te zijn.

Omgang met media en publiek

Wanneer er een vergelijking gemaakt wordt tussen een interview in het Fins van jou als vertegenwoordiger van het Finse elftal en een interview in het Nederlands krijg je het idee dat er twee verschillende Litmanens bestaan: een serieuze Finse en een ontspannen Nederlandse versie.

Je hebt als spreker gebeurtenissen bijgewoond van de firma Eficode en bleef

tulevaisuudessa Hollantiin jalkapalloilmaan saapuville nuorille lahjakkuuksille?

JL:

Sanonta; Maassa maan tavalla auttaa sopeutumisessa, mutta tärkeää on luottaa itseensä ja ennen kaikkea, olla oma itsensä. Median ja yleisön edessä.

ML: Kun vertaa esim maajoukkueen edustajana tehtyjä suomenkielisiä haastattelujasi hollantilaisiin haastatteluihin saa jotenkin sellaisen kuvan, että olisi olemassa kaksi eri Litmasta ... suomalaisen vakava ja hollantilaisen rento ja vapautunut. Olet vierailut puhujana Eficoden tilaisuuksissa ja jäänyt paikalle sen jälkeen myös kuuntelemaan. Sitä ja huumorintajuasi on arvostettu kovin. Hauskana esimerkkinä tilanne, jossa puheenvuorosi jälkeen tilaisuuden vetäjä oli jatkanut ja sinä olit jäänyt salin perälle istumaan.

Jossain vaiheessa post-it-lapuista oli kirjoitettu nimesi J-A-R-I. Yhtäkkiä oli yksi kirjaimista pudonnut maahan.

Takapenkistä oli kuulunut äänesi: 'I got injured again ...'

Onko Alankomaat muuttanut sinua ihmisenä – vai oletko sinä muuttanut Alankomaita? Mistä valtava suosiosi mielestäsi johtuu?

JL: En ole muuttanut Alankomaita mutta olen 21-vuotias kun muutin Amsterdamiin ja siitä lähtien lähtien minulla on ollut side maahan. Olen siellä kasvanut aikuiseksi ja eurooppalaiseksi eli ehdottomasti olen ihmisenä saanut paljon. Olen myöskin saanut jalkapallosta paljon, mutta minun tapani pelata ja ajatella pelaamista on myös hiukan muuttanut paikallista jalkapalloa. Uskon, että Alankomaissa on arvostettu sitä, että sopeuduin nopeasti maahan ja että olen aina ollut oma itseni siellä.

ML: Onko menestyksellä hinta? Miten menetellä median suhteen? Miten onnistut suojelemaan yksityisyyttäsi ja silti säilyttämään positiivisen imagosi?

Absoluut hoogtepunt
met Ajax -'94-'95

daarna ook luisteren. Dat en je gevoel voor humor werd zeer gewaardeerd. Een leuk voorbeeld was de situatie waarin na jouw spreekbeurt de dagvoorzitter verder

gegaan was en jij plaats had genomen achter in de zaal.

Op een zeker moment viel een van de vier letters van de naamkaart J-A-R-I op de

JL:

Olen tehnyt valinnan alusta asti, että olen julkisuuden henkilö työni kautta ja sen työhön kuuluvan julkisuuden olen yrittänyt hoitaa mahdollisimman hyvin. Yksityiselämästäni on ole julkisuudessa puhunut sillä sitä julkisuutta on ihan riittävästi jo työn kautta. Lisäksi yksityiselämäni kuuluvat ihmiset saavat olla rauhassa. En ole ikinä rakentanut mitään imagoa vaan tosiasissa elämäni on vaan rauhallista ja ihan normaalia elämää.

Ympäri käydään ja yhteen tullaan

ML:

Sinulta on ilmestynyt elämäkertä - Litmanen 10 ,olet jalkapalloasiantuntija, analyytikko, pelaat veteraanien kanssa pelejä ympäri maailmaa, treenaat monta kertaa viikossa valmennat junnuja , olet opiskellut valmentamista mutta sanonut myös etteiaika ei ole sille vielä kypsä. Asut

Tallinnassa vaimosi Lynin, poikienne Caron ja Brunon

kanssa jotka pelaavat sekä lätkää, että fudista. Nautitko elämästäsi nyt eri tavalla kun roolisi sekä ammatillisesti että yksityisesti ovat muuttuneet?

JL:

Tottakai, kaikista elämän vaiheista tulee nauttia.

ML:

Mitä toivot tulevaisuudelta?

JL:

Terveyttä itselle ja läheisille.

ML:

Kuinka tärkeänä pidät, että vanhemmat puhuvat lapsille omaa äidinkieltään? Onko eestiä vaikeampi oppia kuin hollantia?

JL:

Lapset puhuvat molempia kieliä, suomea ja eestiä.

Eestiä oli helppo oppia, koska se on lähempänä suomen kieltä.

grond en klonk het vanuit achter in de zaal:
'I got injured again ...'

ML:

Heeft Nederland jou als mens veranderd of heb jij Nederland veranderd? Waar komt die grote populariteit van jou vandaan?

JL:

Ik heb Nederland niet veranderd maar ik kwam als 21-jarige naar Amsterdam en vanaf toen heb ik een sterke band met het land. Ik ben daar volwassen geworden en een Europeaan.

Zonder meer heb ik daar als mens veel geleerd. Ook als voetballer heb ik veel geleerd, maar mijn manier van spelen en mijn gedachten over het spel hebben ook enigszins het voetbal daar veranderd. Ik denk dat men het in Nederland waardeert dat ik mij snel heb aangepast en dat ik altijd mijzelf gebleven ben.

ML:

Heeft succes een prijs? Hoe met de media om te gaan? Hoe slaagde je erin je

privéleven te beschermen en dan toch een positief imago te behouden?

JL:

Van begin af aan heb ik de keuze gemaakt dat ik via mijn werk een bekend persoon ben, dat dat erbij hoort en heb ik geprobeerd dat zo goed mogelijk te behartigen. Over mijn privéleven heb ik in het openbaar niet gesproken omdat er al genoeg publiciteit was op basis van mijn werk. Daarbij was het beter om de mensen uit mijn privéleven in de luwte te laten. Ik heb nooit enig imago opgebouwd. Mijn andere leven was een rustig en normaal leven.

Ronddraaiend komen wij bij elkaar

ML:

Er is een boek uitgekomen dat over jouw leven vertelt – Litmanen 10 – je bent een deskundige op gebied van voetballen en een analyticus, je speelt over de hele wereld met veteranen, traint vele malen per week, coacht junioren, hebt een opleiding

ML:

KLM:n asiakaslehdessä on palsta jossa kysytään matkustajilta, kenen vieressä he tahtoisivat matkustaa? Olen tutkinut uraasi tätä artikkelia varten ja sen perusteella oma vastaukseni olisi nyt ollut: Litmanen. Jos saisit valita ihan kenet tahansa – kenen viereen sinä tahtoisit istua?

JL:

Lentokoneen kapteenin.

Loppukaneetti:

Sillä pojalla joka haastoi sinut pomputtelukisaan on muuten aivan ihana Eestissä syntynyt tyttöystävä.

tot coach gevolgd, maar hebt gezegd dat je daar nog niet aan toe bent. Je woont in Talinn met je vrouw Lyn en jullie zonen Caro en Bruno die zowel ijshockey als voetbal spelen. Geniet je nu op een andere manier van het leven nu je rol zowel professioneel als privé veranderd is?

JL:

Natuurlijk, van alle fasen in het leven kun je genieten.

ML:

Wat zou je wensen voor de toekomst?

JL:

Gezondheid voor mijzelf en mijn naasten.

ML:

Hoe belangrijk vind jij het dat de ouders tegen hun kinderen hun eigen taal spreken? Is het Ests moeilijker te leren dan het Nederlands?

JL:

De kinderen spreken beide talen zowel Fins als Ests. Ests is makkelijker te leren omdat het aan het Fins verwant is.

ML:

In het blad voor klanten van de KLM is een rubriek waarin gevraagd wordt naast wie de reiziger het liefst zou willen zitten gedurende de reis. Ik heb jouw carrière bestudeerd voor dit artikel en op basis daarvan zou mijn eigen antwoord zijn: Litmanen.

Als jij wie dan ook zou mogen kiezen, naast wie zou jij willen zitten?

JL:

De piloot.

Tot slot

PS De jongen die jou uitdaagde om de bal hoog te houden heeft overigens een heel leuke in Estland geboren vriendin!

Mervi Lepistö

Vertaling: Carel van Bruggen

Route Finland

Onder onze lezers van Aviisi zijn er waarschijnlijk vele die met regelmaat afreizen naar het hoge noorden met als reisdoel Finland. Als Fins-Nederlands koppel zijn wij er een van. Op de een of andere manier ben ik er altijd aan toe, Finland bedoel ik. Het staat voor mij gelijk aan rust, natuur en familie, in willekeurige volgorde maar even belangrijk. Dat ik er ook vaak moet klussen zullen vele lezers herkennen, tenminste degenen die daar ook een zomerhuisje hebben. Sinds we daar met meer regelmaat verblijven is de term "Naar huis gaan" veranderd, we zijn daar namelijk ook thuis, we leven tegenwoordig in twee landen.

In de lente van 2019 stel ik voor om eens vreemd te gaan, rechtsom. Mijn vrouw kijkt me verontrustend aan. 'Ik hoop voor jou dat je yoghurt bedoelt,' zegt ze ijsig.

Ik grijns en zeg dat ik de weg naar Finland bedoel, rechts via Polen, Litouwen, Letland en Estland. Ik heb ergens gelezen dat de wegen sinds de inlijving bij de EU enorm verbeterd zijn. De route Puttgarden-Kopenhagen-Stockholm-Helsinki kunnen we dromen, dus het lijkt haar ook wel wat. We boekten twee Airbnb overnachtingen, in Poznan Polen en in Kaunas Litouwen. Dan op de boot in Tallinn Estland. Achteraf hadden we er 3 stops van moeten maken omdat je dan meer tijd hebt om de plaatsen te bezichtigen, dat was nu beperkt tot de late avond.

De trip is ruim 300 km langer dan de reguliere maar was ondanks de hitte die we ondervonden tijdens de reis, zo'n 32 graden, mede dankzij de airco zeker de moeite waard.

Bij de eerste stop kwamen we aan in het drukke maar heel gezellige stadje Poznan aan de rivier de Warta. Tip: parkeren is daar

ilmeen, virnistän ja sanon tarkoittavani reittiä Suomeen, menisimmekö toista tietä: Puolan, Liettuan, Latvian ja Viron kautta. Olin lukenut jostain, että tiet olivat parantuneet huomattavasti EU: hun liittymisen jälkeen. Reitin Puttgarden-Köopenhamina-Tukholma-Helsinki voimme kulkea vaikka silmät ummessa, tämä uusi reitti tuntui hänestä myös kiinnostavalta.

Varasimme kaksi Airbnb-yötä Poznanissa Puolassa ja Liettuan Kaunasissa. Sitten laivaan Tallinnassa. Jälkeenpäin ajatellen meidän olisi pitänyt tehdä 3 pysähdystä, niin että välillä olisi ollut enemmän aikaa nähdä joitakin kiinnostavia paikkoja, nyt oli kaikki rajoitettu iltatunteihin. Matka on yli 300 km pitempi kuin ennen käyttämämme reitti, mutta varmasti suositeltavaa vaikka ulkolämpötila nousi 32 asteeseen. Kuumuudessa oli airco tosi tarpeen. Ensimmäinen pysähdyspaikkamme oli vilkas, mutta erittäin viihtyisä Poznan kaupunki

Reitti Suomeen

Aviisin lukijoidemme joukossa on todennäköisesti monia, jotka matkustavat säännöllisesti kauas pohjoiseen määrään päin Suomi. Suomalais-hollantilaisena parina kuulumme myös heihin. Olen aina lähtökuopissa kun puhutaan Suomesta. Minulle se merkitsee rauhaa, luontoa ja perhettä. Sanajärjestys ei tässä merkitse paremmuusjärjestystä, kaikki on yhtä tärkeää minulle. Monet lukijat, ainakin he joilla siellä on lomamökki, ymmärtävät toki, että olo siellä ei ole pelkkää juhlaa, vaan kunnostustöitä on myös usein tehtävä. Koska olemme säännöllisesti siellä, on termi 'mennään kotiin' muuttunut, koska olemme siellä myös kotona, elämme nyt kahdessa maassa.

Keväällä 2019 ehdotan "vieraissa käyntiä". Huomattuani vaimoni kauhistuneen aviisi 2

Foto: Poznan Polen Pixabay

Warta-joen varrella. Vinkki: pysäköinti on siellä haaste, joten varmista se, että sinulla on (turvallinen) paikka pysäköidä autosi, kun suunnittelet majoitusta. Vanhassa Kaupungissa sijaitseva tori on ehdottomasti näkemisen arvoinen. Söimme yhdellä monista terasseista tosi herkullisen ja halvan aterian. Ihmiset olivat vieraanvaraisia ja erittäin ystävällisiä. Puolassa on hyviä, pääasiassa maksullisia moottoriteitä. Hinnat ovat alhaiset, vain muutaman euron. Luottokortti on tässä tapauksessa helppo, vaikka voit tietysti myös ottaa Zloteja mukaasi. Bensiinin hinta tällä reitillä on myös paljon alaisempi kuin Saksassa.

Rajan jälkeen entisten Itäblokin maiden tiet muuttuvat kaksi- ja kolmikaistaiseksi. Siellä täällä pikku matka moottoritietä niin, että voit kätevästi ohittaa rahtiliikenteen. Toisena päivänä koimme yllätyksen toisen sa jälkeen. Majapaikkamme oli suuri vanha osakerakennus joen varrella. Sisäänkäynti

oli suljettu puomilla. Isolla pihalla puomin toisella puolen oli parkkeerattu autoja. Ohjeiden mukaan meidän pitäisi avata puomi soittamalla sisältä käsin.

Asunnon avain löytyi tukevan rauta-oven vieressä olevasta lukitsemattomasta postilaatikosta. Ovesa ei ollut minkäänlaista avaimenreikää. Hetken aikaa ihmeteltyämme tilannetta hoksasimme, että kun pidimme avainkorttia elektronisen silmän edessä ovi napsahti auki.

Meitä huvitti sisäänpääsymenetelmä, avoin postilaatikko ja elektronisesti suljettu ovi. Pääsimme sisälle, mutta auto oli kadulla, eikä meillä ollut aikomusta jättää sitä sinne. Huoneisto ylimmässä kerroksessa oli vanhanaikainen, mutta kaunis ja puhdas. Etuoven vieressä olevan lämpöpatterin päällä oli uusi älypuhelin.

Ajattelimme, että joku sen oli varmasti siihen unohtanut. Sain loistavan idean ja katsoin puhelulokia. Kaikki viimeisimmät puhelut soitettiin numeroon nimeltä 'Parking'.

een crime, dus zorg voor een (veilige) parkeerplaats als je iets boekt.

De marktplaats in de Oude Stad moet je zeker bezoeken, we hebben daar op een van de vele terrassen heel lekker en goedkoop gegeten. De mensen waren gastvrij en heel vriendelijk. In Polen zijn er goede snelwegen, voornamelijk tolwegen maar kosten slechts enkele euro's. Een creditcard is wel makkelijk in dit geval, al kan je natuurlijk ook Zloty's meenemen. Ook is de benzineprijs in deze richting veel lager dan je gewend bent. Na de grens gaan de wegen in de voormalige Oostbloklanden over in twee en drie-banen. Hier en daar een stukje snelweg waar je het wel nadrukkelijk aanwezig vrachtverkeer kunt passeren.

Bij onze tweede overnachting vielen we van de ene in de andere verbazing. Onze slaapplek bleek een groot oud appartementencomplex langs de rivier. De toegang was afgesloten door een slagboom, op de

grote binnenplaats achter de slagboom stonden auto's geparkeerd. In de beschrijving stond dat we in de flat moesten bellen om de slagboom te openen. De sleutel van het appartement bleek in een brievenbus zonder slot te liggen naast een stevige ijzeren deur zonder sleutelgat. Na enig zoeken kwamen we erachter dat je het sleutel-label voor een elektronisch oog moest houden waarna de deur open klikte. We giehelden om de toegangsmethode, open brievenbus versus beveiligde deur.

We konden naar binnen, de auto stond echter nog op straat en we waren niet van plan dat zo te laten. Het appartement was op de bovenste verdieping, gedateerd maar mooi en schoon. Op de verwarming bij de voordeur lag een nieuwe iPhone, die heeft iemand vergeten dachten we. Ik kreeg een idee en bekeek de bellijst op de telefoon, alle laatste gesprekken waren gemaakt naar 'Parking'. Ik drukte op de belknop en we zagen beneden op de binnenplaats de

Foto: Kaunas Litouwen Pixabay

Painoin soittonappulaa ja näimme pihan takana olevan puomin nousevan ylös.

Menetelmä oli monimutkainen, mutta naureskellen menin hakemaan autoa. Seuraavana päivänä poistuessamme meidän piti ensin ajaa auto ulos pihalta ja sitten mennä takaisin asuntoon viemään puhelin takaisin. Avain meni takaisin avoimeen postilaattikkoon suljetuamme elektronisen oven. Asiat järjestetään selvästi eri tavalla täällä. Emme nähneet kenenkään tarkistavan mitään, kaikki perustui täysin luottamukseen. Miten loistavaa, että tällainen on jossakin mahdollista nykyisin.

Illalla ajoimme laivaan Tallinnassa. Jos haluat ajaa tätä reittiä, seuraa kylttejä Tallinnan kehään niin et joudu kiinni keskustan teille. Laivaliput ovat halvimpia aamulla ja kallistuvat iltaan mennessä. Meille ja autolle lippu maksoi yhteensä 72 euroa, mikä ei ole yhtään hassumpaa melkein kolmen tunnin laivamatkasta. Myöhemmin kesällä istuimme taas pöydän ääreen suunnittelemaan

Foto: Tallinn Estland Pixabay

paluumatkaa. Talvisin matkustamme aina Finnlinesin laivalla Helsinki-Travemünde. Koska laiva saapuu Travemündeeseen melko myöhään illalla, varaamme yöpaikan Lyypekistä. Seuraavana päivänä ajamme sitten kiirehtimättä kotiin päivänvalossa. Mutta nyt on vielä kesä ja se laiva on mielestämme liian kallis, joten etsimme muita vaihtoehtoja. Silloin kun me olimme vielä nuoria ajoimme kotiin yhdellä heitolla Tukholmaan saapumisen jälkeen, mutta se ei enää onnistu. Matkan varrella joudumme säännöllisesti nousemaan autosta, muuten saattavat kangistuneet jäsenemme vaikka murtua jos yritämme niitä taivutella. Vuodet painavat hartioita ja vaikka et haluaisi sitä uskoa näyttää aamupeili rehellisesti ja armottomasti silittämättömän hipiän.

Takaisin laivoille. Finnlines tarjoaa nyt myös yhdistelmälippuja. Päädymme reitille Naantali – Kapellskär – Malmö – Travemünde. Vähän aikaa laskettuamme yöökkäsimme

innostuneina: tämä näytti tosi hyvältä. Valitsimme yömatkustuksen B&B:n sijasta matkan varrella. Lipun hinta oli todella edullinen, 243 euroa hytteineen ja päivän ensimmäisellä laivalla jopa aamiainenkin! Toistaiseksi tämä on nyt meidän suosikki-reittimme kesällä.

Ajamme jo melkein 40 vuotta säännöllisesti Suomeen, mutta kuten näette, opimme vieläkin joka päivä. Nyt meidän täytyy vain löytää kuuri vähemmän kankeille jäsenille ja silitetyle hipiälle.

Willem Muller
Käännös Irja Lammers

slagboom omhoogkomen. De methode was omslachtig maar grinnikend haalde ik de auto op. Toen we de volgende dag weggingen moesten we eerst de auto naar buiten rijden en dan weer terug naar de flat om de telefoon terug te leggen. De sleutel ging weer in de open brievenbus nadat we de beveiligde deur gesloten hadden. Dingen werken hier duidelijk anders. We hebben niemand gezien die iets controleerde, het ging volledig op vertrouwen. Het was een verademing dat dit kon in de huidige tijd.

We reden 's avonds in Tallinn Estland de boot op. Als je deze route wilt doen volg dan hier de borden rechts om het centrum heen, anders sta je geheid vast. Je kan deze boot op verschillende tijden boeken, met aflopende prijzen, de ochtend de goedkoopste, duurder naar de avond. We waren 72 euro kwijt inclusief de auto,

een prima prijs voor de bijna drie uur durende overtocht. Later in de zomer zaten we weer aan tafel om de terugreis te boeken. In de winter staat het vast, dan gaan we met de Finnlines Helsinki-Travemünde, vaste prik. Omdat de veerboot bij de laatste haven vrij laat aankomt boeken we dan een overnachting in Lübeck. De volgende dag rijden we dan in daglicht en op ons gemak naar huis. Maar het is nu nog zomer en die boot is dan te duur vinden wij, dus zochten we alternatieven. In onze jongere jaren reden we na aankomst in Stockholm in één keer naar huis, maar dat lukt niet meer. Met regelmaat moesten we ons onderweg uit de auto vouwen anders breekt er wat als we proberen te buigen. De jaren gaan tellen en al ontken je het hardnekkig, de ochtendspiegel laat een ongestreken laken zien en is daarmee zowel eerlijk als meedogenloos.

Terug naar de veerboten. Finnlines heeft nu de mogelijkheid om een combinatie ticket aan te schaffen. We komen uit op de route Naantali (Finland) – Kapellskär (Zweden) en Malmö – Travemünde. Na wat rekenen knikten we enthousiast, dat leek ons wel wat. We kozen voor de nachtovertochten zodat we op de veerboten konden overnachten i.p.v. een B&B onderweg. De ticketprijs was zeer aantrekkelijk met 243 euro incl. hutten en op de eerste boot zelfs het ontbijt! Voorlopig blijft dit onze favoriete zomer route. We rijden al bijna veertig jaar met regelmaat naar Finland, maar zie, we leren nog elke dag. Nu moeten we nog een kuur vinden voor een minder stram lijf en gestreken lichaamsvel.

Willem Mulder

Foto onder: Harmen Strikwerda

Nico Heselhaus, pioneer in Finse reisbelevissen

Rune Frants
Gerard Rijerse

Veel van de (oudere) Aviisi lezers hebben goede herinneringen aan overvaarten per boot van Travemünde naar Helsinki, in het bijzonder met de Finnjet. Met deze superferry kon je in 22 uur in Finland fris en fruitig de kade in Helsinki betreden. Waarschijnlijk boekte je de reis via verschillende reisbureaus. Wat wij niet wisten was dat er achter de schermen maar een verantwoordelijke was, Nico Heselhaus, van cargadoorskantoor Voigt & Co. Wie is deze Nico en wat heeft hij verder gedaan voor de Nederlandse toerisme naar Finland?

Nico's studeerkamer ademt Finland uit. Op de muur hangt een schaalmodel van 'zijn GTS Finnjet'. GTS (Gas turbine ship) de Finnjet maakte haar eerste reis in mei 1977

Nico Heselhaus met een schaalmodel van zijn geliefde Finnjet. Nico Heselhaus ja hänen rakastamansa Finnjetin pienoismalli

vanuit Helsinki naar Travemünde. Het was toentertijd met 1700 passagiers, 390

26

Nico Heselhaus, pioneeri suomalaisten matka kokemusten alalla

Monilla (vanhemmista) Aviisin lukioista on hyviä muistoja laivamatkoista Travemündestä Helsinkiin, ihan erityisesti Finnjetillä. Sillä superlautalla sai 22 tunnissa astua pirteänä laiturille Helsingissä. Varmaan olit varannut matkan jonkun matkatoimiston kautta.

Mitä me emme tienneet oli, että verhojen takana oli vain yksi vastuunkantaja, Nico Heselhaus, lastikonttori Voigt & Co'sta. Kuka on tämä Nico ja mitä muuta hän on tehnyt turismin hyväksi Alankomaista Suomeen? Nicon työhuone henkii Suomea. Seinällä riippuu 'hänen GTS Finnjetinsä' pienoismalli. GTS (kaasu turbiini laiva) Finnjet teki ensimmäisen matkansa Helsingistä Travemündeen toukokuussa 1977. Se oli silloisten 1700 matkustajan, 390 auton ja 30,5

solmun (58 km/t!) matkanopeudella maailman modernein, suurin ja nopein lautta ja se palveli mallina nykypäivän matkustajalaivoille. Se oli varustettu kahdella Pratt & Whitney FT4C-1 DLF-kaasu-turbinilla, jotka yhdessä antoivat 74000 hv. Samoja moottoreita käytettiin Boeing 747 Jumbo Jeteissä. Mutta se olikin silloin myös jänöinen ja nieli 16000 litraa polttoainetta tunnissa. Öljykriisin aikaan Finnjet varustettiin v.1981 kahdella suurella suomalaisella Wärtsilän dieselmoottorilla. Se muuten tehtiin Amsterdamissa.

Nopeilla matkoilla käytettiin kaasuturbineja ja hitailla (36 tuntia) kestävillä matkoilla säästeliäämpiä dieselmoottoreita.

Finnlinesista, Finnjetin omistajasta, tuli Nicon tärkein asiakas. Voigt & Co'n, joka

auto's en 30,5 knoop (58 km/h!), de modernste, grootste en snelste veerboot ter wereld en zou dienen als model voor de hedendaagse passagiersboten. Zij werd aangedreven door twee Pratt & Whitney FT 4C-1 DLF-gasturbines die samen 74000 pk leverden. Dezelfde motoren werden gebruikt in de Boeing 747 Jumbo Jets. Maar ze was dan ook dorstig en slurpte 16000 liter brandstof per uur. In verband met de oliecrisis werd Finnjet in 1981 ook voorzien van twee grote Finse Wärtsilä dieselmotoren, die overigens in Amsterdam zijn ingebouwd. Voor de snelle overtochten werden de gasturbines gebruikt en voor de langzame (36 uur) de zuinigere dieselmotoren.

Finnlines, de eigenaar van Finnjet, werd Nico's belangrijkste klant. Als een (nagenoeg) een-mans passagekantoor binnen Voigt & Co, dat eigenlijk gespecialiseerd was in vrachtovervoer, had Nico de vrije hand om zich waar te maken. Zijn

Finnjet arriveert in Helsinki. Finnjet saapuu Helsinkiin

opleiding als touroperator, organisator van reizen, vormde een solide basis. In de jaren 70 was Finland welhaast onbekend als toeristenland voor Nederlanders. Men kon op kleine schaal per Finnlines vrachtschip vanuit de Rotterdamse haven naar het Noorden of met de Finnhansa of Finnpartner uit Lübeck en later Travemünde. Dat waren

oikeastaan oli erikoistunut rahtikuljetuksiin, palveluksessa oli Nicolla vapaat kädet toteuttaa itseänsä. Hänen koulutuksensa matkojen järjestäjäksi muodosti hyvän pohjan.

70-luvulla Suomi oli alankomaalaisille lähes tuntematon turisti- maana. Pienessä mitta- kaavassa Finnlinesin rahtilaivalla Rotterdamin satamasta saattoi päästä Pohjolaan, tai Finnhansalla tai Finnpartnerilla Lübeckistä ja myöhemmin Travemündestä. Ne olivat ainutlaatuisia elämyksiä erinomaisine mukavuuksineen, privacy-tiloineen ja erityisen hyvine aterioineen – oikeastaan se oli risteilymatka, ja autokin pääsi mukaan.

Nicon konsepti oli: "Näe keskiyön aurinko, Lapissa omasta autostasi!

Hän laittoi erilaisia 15-päivän matkapaketteja kasaan. Järjestelyt hän suunnitteli niin, että yhdellä matkalla saattoi nähdä Suomen kauneimmat paikat, ja melkein aina Saimaan järvialue ja Lappi olivat mukana. Käytännössä kävi ilmi, että oli hyvin

vaikeata saada myytyä matkoja matkatoimistojen kautta.

Nico: "Menin silloin 'merelle' autojen maa- hantuojiin kanssa. Siihen aikaan olivat autoseuralehdet hyvin suosittuja. Suurimman menestyksen saimme lehdistä Opel, Renault ja Ford. Me iloisia, Finnlines iloinen ja Finnjet täyteen varattu. Pidimme kyllä huolta, että eri merkit pysyivät erillään. Niin meni yksi ryhmä pohjoiseen itäreittiä ja palasi länsireittiä – ja toinen ryhmä päinvastoin.

80-luvulla sain uuden kollegan, Cees van den Bosch'in.

Me täydensimme hyvin toisiamme. Kesämatkat möivät hyvin. Mutta Finnjet halusi matkustajia myös talvella! Alankomaalaiset autolla Suomeen talvella?

Siinä on kyllä haastetta, ja todennäköisesti se on myös vaarallista. Alankomaalaiset kesärenkailla Suomen lumessa! Otimme yhteyttä erääseen suurimmista rengasliikkeistä Alankomaissa, että he varustaisivat matkalle lähtijöiden autot erityisillä

unieke belevenissen met uitstekend comfort, privacy en fantastische maaltijden – eigenlijk een cruise, en de auto mocht mee. Nico's concept was 'zie de middernachtzon in Lapland vanuit je eigen auto!' Hij stelde diverse 15-daagse reispakketten samen. Arrangementen ontworpen om de mooiste plekken van Finland te zien in één reis en waarbij vrijwel altijd het Saimaa-merengebied en Lapland waren inbegrepen.

In de praktijk bleek het vrij moeizaam om de reis via reisbureaus te verkopen.

Nico: "Ik ging toen in zee met auto-importeurs. In die tijd waren de autoclubbladen heel populair. De grootste successen boekten wij toen met deze magazines zoals Opel, Renault en Ford. Wij blij, Finnli-nes blij en de Finnjet volgeboekt.

Wel waren wij attent om de verschillende merken uit elkaar te houden, zo ging de ene groep naar het Noorden via routes langs de oostkant en terug langs de westkant – de andere andersom.

Ook tijdens het ijszwemmen moet je de telefoon bij de hand hebben. Myös avannossa uudessa puhelimen on kädessä.

In de jaren 80 kreeg ik een nieuwe collega, Cees van den Bosch. Wij vulden elkaar goed aan. De zomerreizen liepen als een trein. Maar, Finnjet wilde ook passagiers in de winter! Nederlanders met auto naar Finland in de winter? Wel een uitdaging, en wellicht ook gevaarlijk. Nederlanders op zomerbanden in de Finse sneeuw! We legden contacten met een van de grootste bandenbedrijven in Nederland om de auto's van de reizigers te voorzien van de speciale winterbanden, in die tijd nog

talvirenkailla – se oli siihen aikaan vielä lähes tuntematon ilmiö!

Ensimmäiset ilmoitukset 8-päiväisestä automat-kasta, taas auto-seurojen lehdissä, antoivat hämmästyttävän paljon palautetta.

Joillakin lähdoillä tammikuussa oli yli 25 alankomaalaista autoa Finnjetillä. Ensimmäinen talvinen määränpää oli Korpilampi, noin 30 km pohjoiseen Helsingistä, siis suhteellisen helppo saavuttaa myös kokemattomille autoilijoille. Hotelli on ihan lähellä järveä. Täällä vieraat saivat kokea hyvin monenlaista: saunan jälkeen pulahtaa avannossa, kalastaa jäällä, ajaa lumiskootterilla, hiihtää...

Lähes kaikki vieraat olivat erityisen tyytyväisiä tähän järjestelyyn ja tulivat usein uudelleen.

Saatuamme muutaman vuoden kokemusta uskalsimme järjestää matkoja kauempana sijaitseviin lumisiin paikkoihin, kuten Himoksen hiihtokeskukseen Jyväskylän eteläpuolella ja Lappeenrantaan

idässä. Oikeastaan todella ainutlaatuista Alankomaissa tarjota näitä henkilökohtaisia ja erikoisia matkoja omalla autolla aitoine talvielämyksineen. Tämä koskee varmasti myös laivamatkoja, kun ankarina talvina Finnjet kulki halki umpeen jäätyneen Suomen lahden. Finnjettiä oli välillä jo modernisoitu, ja tarjolle tuli 16 m2 commodore-luksushyttejä.

Aloitimme 90-luvulla järjestämään myös bussimatkoja. Tämä tapahtui yhteistyössä suurien matkanjärjestäjien ja useiden päivälehtien kanssa. "Matkusta lehtesi kanssa", pääsimme isoille markkinoille.

Me aloitimme kesämatkoilla, mutta pian tarjottiin myös talvimatkoja. Usein nämä matkat menivät Itä-Suomeen ja Rovaniemen suuntaan. Lappeenranta oli monessa mielessä ihanteellinen. Sieltä käsin olivat turistikohteet kuten Viipuri ja Pietari Venäjän puolella helposti saavutettavissa. Viisumivapaa venematka Saimaan kanavaa pitkin Viipuriin oli erityinen elämys.

een vrij onbekend fenomeen! De eerste advertenties over een 8-daagse autoreis, weer in de autoclubbladen, leverde verbazingwekkend veel reacties op. Bij sommige afvaarten in januari stonden meer dan 25 Nederlandse auto's op de Finnjet. Ons eerste winter bestemming was Korpi-lampi, ca 30 km ten noorden van Helsinki, dus relatief makkelijk te bereiken ook voor

onervaren automobilisten. Het hotel ligt vlak bij het meer. Hier konden de gasten heel veel meemaken: ijszwemmen na de sauna, ijsvissen, sneeuwscooter, langlaufen. Vrijwel alle gasten waren bijzonder tevreden met dit arrangement en vaak kwamen zij terug. Met de opgebouwde ervaring durfden wij na enkele jaren tochten naar verdere gelegen sneeuw-bestemmingen te

Himos in de avond. Himos illalla

Vuosituhanen vaihteen jälkeen olimme kypsiä seuraavaan haasteeseen – tilauslentojen järjestämiseen Lappiin. Aluksi olimme yhteistyössä Finnairin kanssa viikottaisista lennoista Amsterdamista Kuusamoon. Myös yksi suosittu matka oli päivän matka Kuusamoon! Tällä matkalla, jonka lähtö oli hyvin aikaisin aamulla Amsterdamista, seisottiin jo ennen puolta päivää suksilla tai istuttiin lumiskootterilla lähellä Rukaa, ja illalla lennettiin taas takaisin Amsterdamiin. Todellakin, Finnair on tyypillinen linjalento-yhtiö. Lennot Kauko-Itään - Helsingin kautta – tulivat yhä tärkeämmiksi. Vuonna 2003 menimme siksi yhteistyöhön Transavian kanssa, joka oli erikoistunut tilauslentoihin. Nyt meillä on suuri ja monipuolinen tarjonta, mielestäni suurin tarjonta Euroopan markkinoilla talvisin Suomeen. Nykyisin lähtee noin 3 tai 4 suoraa lentoa joka viikonloppu Voigt Travelin toimesta Amsterdamista Suomen Lappiin. Suuri aikaansaaja tähän

oli, ja on tänä päivänäkin, entinen kollegani Cees.

Muutamia vuosia sitten luovuin firman osakkeistani ja hiljattain on Cees van den Boschista tullut Voigt Travelin enemmistö-osakkeenomistaja. Itse olen reilun 40 palveluvuoden jälkeen sanonut hyvästit firmalle. "Suomi on turistimaana hyvin miellyttävä matkailijoille, jotka haluavat juuri enemmän kuin (keskiyön) aurinkoa, rantaa ja juhlaa. Loma-kokemus Suomessa on elämys, joka pysyy kauan mielessä".

Rune Frants ja Gerard Rijserse
Käännös: Pirkko van Bruggen

Dit is echt. Tämä on aitoa.

organiseren, zoals naar het skicentrum Himos, ten zuiden van Jyväskylä en Lappeenranta in het oosten. Eigenlijk wel uniek voor Nederland deze individuele en bijzondere reizen per eigen auto inclusief een échte winterbelevens. Dat laatste geldt zeker bij strenge winters waar Finnjet door het ijs van de dichtgevroren Finse Golf voer. Intussen was de Finnjet flink gemoderniseerd en kwamen er luxe ‘Commodore cabins’ van 16 m2 beschikbaar. In de jaren 90 zijn wij

ook begonnen met busreizen. In samenwerking met de grote reisorganisaties en met tal van dagbladen, ‘Reis met uw krant’, hebben wij een grote markt aangeboord. Wij zijn begonnen met zomerreizen, maar snel werden ook winterreizen aangeboden. Vaak gingen deze reizen naar oost-Finland en richting Rovaniemi. Lappeenranta was in veel opzichten ideaal. Hiervandaan waren toeristische doelen, zoals Viipuri en St Petersburg, aan de Russische kant makkelijk bereikbaar. Een (visum vrije) boottocht door het Saimaakanaal naar Viipuri was een aparte belevens. Na de Millenniumwisseling waren wij rijp voor de volgende uitdaging – charterreizen met vliegtuig organiseren naar Lapland. In het begin hebben wij samengewerkt met Finnair met wekelijkse vluchten vanuit Amsterdam naar Kuusamo. Ook een populaire trip was de 1-daagse trip naar Kuusamo! Bij deze trip, met vertrek zeer vroeg uit Amsterdam, stond men eind van de ochtend op de ski’s of zat

met op een sneeuwscooter nabij Ruka en vloog men 's avonds weer terug naar Amsterdam. Echter, Finnair is een typisch lijnvlucht maatschappij. De vluchten naar het Verre Oosten – via Helsinki - werden steeds belangrijker. In 2003 zijn wij daarom gaan samenwerken met Transavia, gespecialiseerd in chartervluchten. Nu hebben wij een groot en veelzijdig aanbod, in mijn optiek het grootste aanbod, naar winters Finland op de Europese markt. Inmiddels vertrekken zo'n 3 à 4 rechtstreekse vluchten elk weekend van Voigt Travel uit Amsterdam naar Fins Lapland. Grote aanjager in deze was, en is tot op de dag van vandaag, mijn oud-collega Cees.

Enkele jaren geleden zijn mijn aandelen in het bedrijf teruggegaan en sinds kort is Cees van den Bosch meerderheidsaandeelhouder van Voigt Travel. Zelf heb ik het bedrijf nu na ruim 40 dienstjaren vaarwel gezegd. "Finland als toeristenland is zeer aantrekkelijk voor reizigers die juist iets

De dag van Nico's afscheid bij zijn team. Nico ja kollega hänen läksiäississään.

meer willen dan alleen (Middernacht)zon, strand en feest. Een vakantie-ervaring in Finland is een belevenis dat lang in je geheugen blijft."

Rune Frants en Gerard Rijerse

Foto's: Nico Heselhaus

Noorderlicht in Lapland. Kan het mooier? Revontulet Lapissa. Voiko olla kauniimpaa?

Carel
van Bruggen

Eind februari was ik in Finland. Althans in het zuiden van Finland en toen zag ik wat ik daar eind februari nog nooit gezien heb: groen gras en golvend water aan de kust. Heel vreemd. En alle Finnen die ik sprak waren het met mij eens. Iedereen vond het niet alleen vreemd en ongewenst zo'n winter zonder vorst en sneeuw, maar ook wel angstaanjagend. Men vroeg zich af of dit het nieuwe normaal zou worden. Gezien de opwarming van onze planeet zou dat zo maar kunnen.

Maar toen ik nog eens goed om mij heen keek zag ook lichtpunten. Oudere mensen, die in hetzelfde appartementengebouw wonen als wij en die bij het boodschappen doen aangewezen zijn op hun rollator, bewogen zich een stuk makkelijker voort over de niet besneeuwde en ook niet met een verraderlijke ijslaag bedekte straten.

Ook zag ik dat er mensen op de fiets naar hun werk gingen. En dat niet alleen. Ongetwijfeld zijn er deze winter in het algemeen minder mensen met botbreuken in het ziekenhuis beland. Daardoor hoefden artsen en verpleegkundigen minder werk te verrichten en dat moet positief uitwerken op de zorgkosten.

En onderweg van en naar het vliegveld zag ik dat de wegenbouwers volop in actie waren. En ook al die andere bouwers profiteerden zo te zien volop van het relatief warme weer. Ook hoefde er geen sneeuw geruimd te worden en werden mensen 's morgens vroeg niet uit hun slaap gehaald door het geraas van de sneeuwschuivers.

Toen ik deze ongewone situatie in mij opnam, kwam als vanzelf de grootste filosoof uit de Nederlandse geschiedenis in mijn gedachte, Johan Cruijff, de man die ooit

LUNTA JA JÄÄTÄ

Helmikuun lopulla olin Suomessa. Siis eteläisessä Suomessa. Ja silloin näin jotakin, mitä en siellä ole koskaan ennen nähnyt: nurmikko viheriöi ja rannikon vesi oli avoin. Ihan outoa. Kaikki suomalaiset, joiden kanssa juttelin, olivat kanssani samaa mieltä.

Jokaisen mielestä se ei ollut vain outoa eikä toivottua, sellainen talvi ilman pakasta ja lunta, vaan myös pelottavaa. Ihmeteltiin tuleeko tästä nyt uusi normaali. Kun mietti planeettamme lämpenemistä niin voi se niin ollakin.

Mutta katsoessani hyvin ympärilleni näin myös valopilkuja. Vanhemmat ihmiset, jotka asuvat samassa kerrostalossa kanssamme ja joiden piti myös käydä kaupassa rollaattorinsa kanssa, liikkuvat paljon helpommin eteenpäin lumettomilla kuin petollisen jääkerroksen peittämällä kaduilla.

aviisi 2

Näin myöskin, että ihmisiä meni polkupyörillä töihin. Eikä siinä kaikki. Epäilemättä tänä talvena on yleisesti ottaen vähemmän ihmisiä joutunut luunmurtumien takia sairaalaan. Lääkäreille ja sairaanhoitajille vähemmän töitä ja sillä taas positiivinen vaikutus hoitokustannuksiin.

Matkalla lentokentältä ja takaisin näin, että tienrakentajat olivat täydessä touhussa. Ja myös muut rakentajat hyötyivät silmin nähdn suhteellisen lämpimästä säästä. Ei myöskään tarvinnut aurata lunta kaduilta eikä herättää ihmisiä aamulla aikaisin lumiaurojen kolinalla. Kun mietin tätä epätavallista tilannetta, muistui mieleeni Alan-komaiden historian suurin filosofi, Johan Cruijff, mies, joka joskus sanoi, että jokaisella edulla on haittansa ja joka haitalla on etunsa.

Ja tässä tapauksessa se voi toimia molempiin suuntiin. Sen ymmärsin juttellessani erään henkilön kanssa, jota oli alkutalvella pyydetty pitämään teräksisellä veneellä

stelde dat elk voordeel zijn nadeel heeft en elk nadeel zijn voordeel. En dat het in dit geval ook beide kanten uit kan gaan, begreep ik toen ik iemand sprak die aan het begin van de winter gevraagd was om met een stalen boot de vaarroutes rond Helsinki ijsvrij te houden. En die vervolgens geen enkele keer opgeroepen was om dat daadwerkelijk te doen en dus ook geen cent verdiend had.

Ja inderdaad, 'elk voordeel heb se nadeel'. Zo simpel is het.

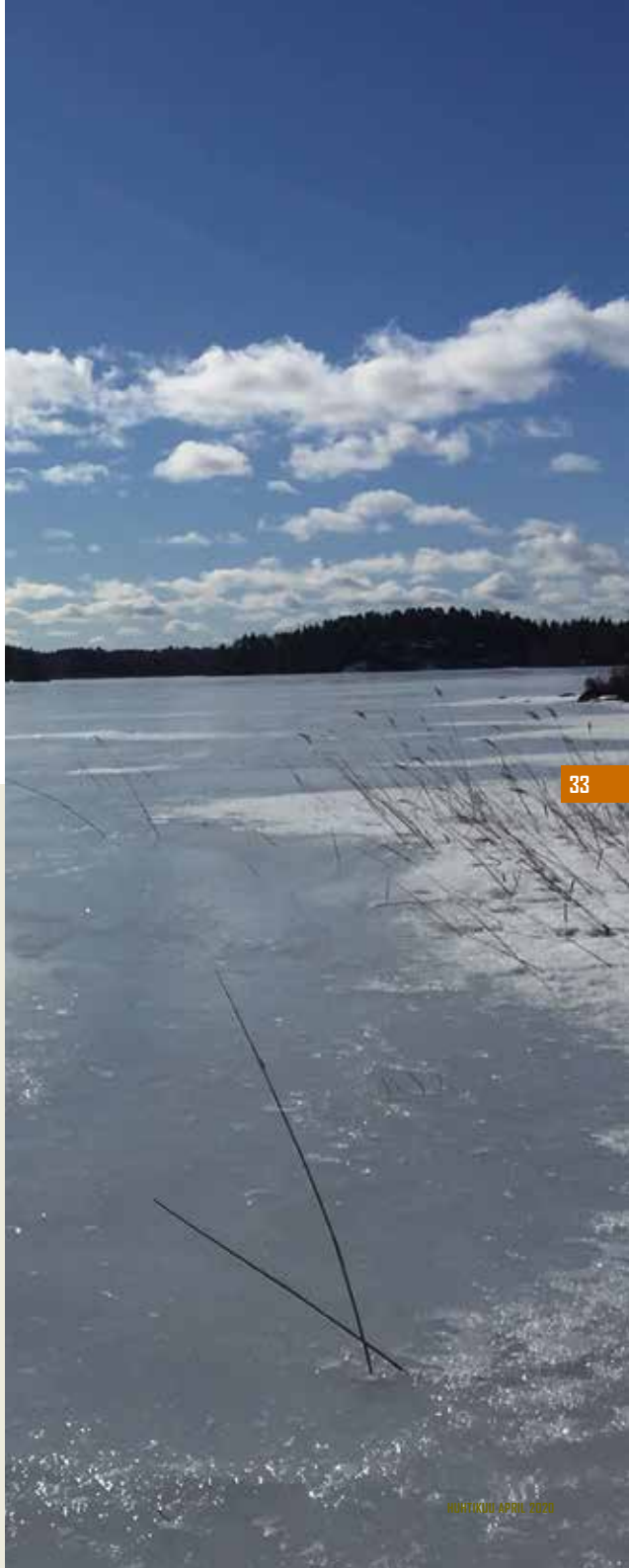
Carel van Bruggen

Foto: Willem Mulder

väylät Helsingin ympärillä jäättöminä. Todellisuudessa häntä ei kertaakaan oltu kutsuttu sitä todenteolla tekemään eikä hän siis ollut tienannut mitään. Eli todellakin 'jokaisella edulla on haittansa'. Niin yksinkertaista se on.

Carel van Bruggen

(Käännös Pirkko van Bruggen)

Voor de vrouwen van Finland

Antia Wiersma

Begin 1940, nu tachtig jaar geleden, organiseerden Nederlandse vrouwen een inzamelingsactie voor de vrouwen van Finland. Die actie werd opgezet naast de veel bekendere ambulance-actie, met medeweten van, maar niet in samenwerking met de toenmalige Finsch-Nederlandse Vereniging. In de ongeveer drie maanden tijd dat de actie bedacht, opgezet en uitgevoerd werd, brachten ruim 34.000 Nederlandse vrouwen maar liefst 42.000 gulden bijeen. Omgerekend naar euro's zou dat nu een kleine 350.000 euro zijn. Deze inzamelingsactie is nu min of meer vergeten.

Als er in Nederland over hulp aan Finland tijdens de winteroorlog van 1939-1940 gesproken of geschreven wordt, gaat alle aandacht uit naar de ambulance-actie. Ook Avisii heeft meermaals aandacht aan

de ambulance met zijn Nederlandse medische staf besteed (Zie bv: Aviisi 2013-4: 'De Nederlandse ambulance in Finland' door Rune Frants, Arnold Pieterse en Evert Schut, pp 134-158). In dit artikel zet ik de schijnwerper op de actie die de vrouwen van Nederland voerden voor de vrouwen van Finland. Ik doe dat door de drijvende kracht achter deze actie, dr. W.H. (Lilian) Posthumus-van der Goot (1897-1989) centraal te stellen in dit artikel.

Drijvende kracht

Lilian Posthumus-van der Goot was de initiatiefnemer en de drijvende kracht achter de actie Voor de Vrouwen van Finland. In haar archief bevindt zich een map met daarin aantekeningen, correspondentie, facturen en krantenknipsels, waaruit

34

Suomen Naisille

1940-luvun alussa, nyt kahdeksankymmentä vuotta sitten, hollantilaiset naiset järjestivät keräyskampanjan Suomen naisille. Kyseinen kampanja perustettiin huomattavasti kuuluisamman ambulanssikampanjan rinnalle. Silloinen Alankomaat-Suomi yhdistys oli tietoinen keräyksestä, mutta ei osallistunut järjestelyihin. Noin kolmen kuukauden kuluessa, minä aikana kampanja suunniteltiin, järjestettiin ja toteutettiin, yli 34 000 hollantilaista naista keräsi uskomattoman summan: 42 000 guldenia. Tänään arvo olisi euroina melkein 350.000.

Tämä keräyskampanja on nyt jotakuinkin unohdettu. Jos Hollannissa puhutaan tai kirjoitetaan talvisodan (1939-1940) aikaisesta avusta, kaikki huomio kiinnitetään ambulanssikeräykseen. Myös Avisii on useaan otteeseen kiinnittänyt huomiota ambulanssiin ja sen hollantilaiseen

sairaanhoitohenkilökuntaan (katso esimerkiksi: Aviisi 2013-4: Rune Frantsin, Arnold Pietersen ja Evert Schutin kirjoittama 'Hollantilainen ambulanssi Suomessa'). Tässä artikkelissa tuon esille hollantilaisten keräystempauksen Suomen naisten hyväksi. Kampanjan vetäjänä toimi dr. W.H. (Lilian) Posthumus-van der Goot (1897-1989); hän on keskeinen hahmo tässä artikkelissa.

Kampanjan vetäjä

Lilian Posthumus-van der Goot oli Suomen Naisille-kampanjan perustaja ja vetäjä. Hänen arkistossaan on kansio, jossa on muistiinpanoja, kirjeenvaihtoa, laskuja ja sanomalehtileikkeitä. Näiden perusteella saadaan selvä kuva siitä, miten hän kävi käsiksi asiaan. Asiakirjoista käy ilmi, kuinka kampanja perustettiin, kuka oli mukana ja kuinka ihmiset Suomessa reagoivat

Portret dr. W.H. Posthumus-van der Goot

goed blijkt, hoe zij te werk ging. De stukken maken duidelijk hoe de actie tot stand kwam, wie er bij betrokken waren en hoe er in Finland gereageerd werd op het goede

ilاهدuttaviin uutisiin Alankomaista. (Käsin kirjoitetut) listat tunnettujen naisten ja naisjärjestöjen nimistä osoittavat, että kampanja oli laajasti järjestetty. Lilian Posthumus-van der Goot katsoi Alankomaiden rajaviivojen yli. Se sopi hyvin Hollannin Naisten Etujen Yhdistyksen ja Tasa-arvoisen Kansalaisuuden periaatteisiin. Myöhemmin molemmat järjestöt yhdistettiin ja nimeksi tuli Naisten Edut. Tämän yhdistyksen nimissä Lilian Posthumus-der Goot järjesti keräyksen. Naisten Edut järjestön juuret ovat peräisin 1800-luvun vaalioikeusliikkeestä. Se yhdistää naiset kaikenlaisista poliittisista ja uskonnollisista suunnista ja on vielä tänäänkin olemassa. Lilian Posthumus-van der Goot oli 1930-luvun lopulla yksi järjestön hallituksen nuorimmista jäsenistä. Hän oli opiskellut taloustiedettä Rotterdamissa ja oli siellä ensimmäinen nainen, joka oli väitellyt taloustieteen tohtoriksi (1930). 1930-luvun puolivälissä hän oli Naisten Edut järjestön Nuorisotyökomitean

nieuws uit Nederland. Uit de (handgeschreven) lijsten met namen van prominente vrouwen én vrouwenorganisaties blijkt dat de actie breed werd opgezet. Hierbij keek Posthumus-van der Goot over de scheidslijnen van het verzuilde Nederland heen. Dat paste goed bij de Nederlandse Vereniging voor Vrouwenbelangen en Gelijk Staatsburgerschap (hierna verder Vrouwenbelangen te noemen) want namens deze vrouwenorganisatie organiseerde zij deze actie. Vrouwenbelangen had haar wortels in de kiesrechtbeweging van de negentiende eeuw. Het verenigde vrouwen uit allerlei politieke en religieuze richtingen en bestaat tot op de dag van vandaag. Bestuurslid Posthumus-van der Goot behoorde eind jaren dertig tot de 'jongere garde'. Ze had economie gestudeerd in Rotterdam en was daar in 1930 als eerste vrouw gepromoveerd in de economische wetenschappen. Halverwege de jaren dertig van de vorige eeuw was ze actief als

puheenjohtaja. Tämä komitea kampanjoi menestyksekkäästi Alankomaiden hallituksen suunnitelmia vastaan kieltää naimisissa olevien naisten työ. Komitean puheenjohtajana Lilian Posthumus-van der Goot oli rakentanut laajan kannattajaverkoston ja hän tunsikin moneen organisaatioon kuuluvia naisia. Vuonna 1939 hän työskenteli radiossa, missä hän oli vastuussa AVRO:n naisien koskevista ohjelmista. Hän kirjoitti myös artikkeleita Nieuwe Rotterdamse Courant ja De Groene sanomalehtiin.

Kaikki mukaan keräykseen!

Lilian Posthumus-van der Goot lähetti 3. tammikuuta 1940 Naisten Edut järjestön sihteeriille kirjeen, jossa hän pyysi, että Suomen naisille keräyskampanja otettaisiin hallituksen kokouksen esityslistalle. 'Suunnitelimme lähettää tuntemillemme aktiivisille naisasijärjestöille Suomen väreihin painettuja vihkoja mihin ihmiset voisivat kirjoittaa nimensä ja summan millä he haluavat

voorzitter van het Jongeren Werk Comité van Vrouwenbelangen. Dit comité voerde met succes actie tegen de plannen van het Nederlandse kabinet om de arbeid van gehuwde vrouwen te verbieden.

Als voorzitter van dit Comité had Posthumus-van der Goot een groot netwerk opgebouwd en kende ze veel verschillende vrouwen en hun organisaties. In 1939 werkte ze bij de radio waar ze leiding had over de vrouwenrubrieken van de AVRO. Daarnaast schreef ze artikelen voor de Nieuwe Rotterdamsche Courant en De Groene.

Doet allen mee!

Op 3 januari 1940 verzocht Posthumus-van der Goot de secretaresse van het bureau van Vrouwenbelangen per brief om een inzamelingsactie voor 'den vrouwen van Finland' op de agenda van de bestuursvergadering te plaatsen. 'Wij dachten gewoon aan de afdelingen en ons bekende actieve vrouwenorganisaties schriften met

de Finsche kleuren erop te zenden, waarin den menschen kunnen teekenen met het bedrag. Dus een heel eenvoudige actie, te ondersteunen door stukjes in de vrouwenbladen, en in samenwerking met de ver. Ned. Finland.

Sociaal door de vrouwen voor de vrouwen. Wij bereiken op deze manier veel menschen die door rondgezonden circulaire's niet bereikt worden.' Het bestuur ging akkoord met het voorstel en Posthumus-van der Goot mocht aan de slag. Namens Vrouwenbelangen stuurde ze vervolgens een oproep naar allerlei vrouwenorganisaties. '... het is de bedoeling, dat een aantal U goed bekende vrouwen – al of niet bestuursleden van Uw vereeniging of haar afdelingen – zoveel mogelijk over het geheele land verspreid, ieder een van de genummerde witte schriften voor de vrouwen van Finland tot zich nemen en in zoo ruim mogelijken kring trachten zooveel mogelijk handteekeningen en

osallistua keräykseen. Siis hyvin yksinkertainen kampanja; aiomme tuoda asiaa esille kirjoittamalla naistenlehtiin artikkeleita. Alankomaat-Suomi yhdistys tukee myös keräystä. Sosiaalisesti naisilta naisille. Tällä tavalla asia tulisi paljon laajemmasti tunnetuksi kuin vain lähettämällä lehtisiä yksityisille.' Hallintoneuvosto hyväksyi ehdotuksen ja Lilian Posthumus-van der Goot pääsi perustamaan kampanjaa.

Naisten Edut järjestön nimissä hän lähetti sitten kirjeen kaikenlaisille naisjärjestöille. '... on tarkoitus, että koko maassa joukko tuntemianne naisia - riippumatta siitä, ovatko yhdistyksenne tai sen jaoston hallituksen jäseniä - itsekukin ottaa yhden numeroidusta valkoisista Suomen Naisille lehtiöistä ja yrittää kerätä mahdollisimman laajalla alueella niin monta allekirjoitusta ja lahjoitusta kuin mahdollista.' kuului pyyntö yhteistyöhön.

Naisten Edut vastasi keräysvihkojen ja pamllettien kustannuksista. Organisaatioita,

joihin oli otettu yhteyttä, pyydettiin vastaamaan 'edelleenjakamis- keräys- ja palautuspostikuluista.' Lilian Posthumus-van der Goot toivoi niin toteuttavansa 'tehokkaan kampanjan pienillä perustus- järjestys- ja toteuttamiskuluilla.' Jokainen organisaatio keräsi itse rahat ja siirsi sitten summan Naisten Edut järjestön keskuspankkitilille. Naisten Edut selvitti myös avauskirjeessään miksi se tuki tätä kampanjaa.

'Meidän vilpitön toiveemme on se, että naiset yhteisvoimin saavat tosiaan aikaan sen, että Suomen naisia tuetaan niin aineellisesti kuin henkisestikin.' Naisten Edut järjestön naiset tunsivat siis syvää sympatiaa suomalaisia kanssasisariaan vastaan. Lilian Posthumus-van der Goot kirjoitti nasevan mainoslehtisen, missä hän jo ensimmäisillä lauseilla meni suoraan asiaan:

Kaikki ovat tietoisia Suomen naisten urotoista. 90.000 suomalaista Lottaa yksinkertaisissa, harmaissa asuisaan pysyy rauhallisena ja väsymättömänä paikallaan.

giften te verzamelen', luidde het verzoek tot samenwerking.

De kosten van de schriften en pamfletten nam Vrouwenbelangen voor haar rekening. De aangeschreven organisaties werd gevraagd de kosten voor 'verdere verspreiding, inzameling en terugzending' te dragen. Posthumus-van der Goot hoopte op een 'weinig kostbare organisatie' en daarmee tot een 'doeltreffende actie'. Iedere organisatie zamelde zelf het geld in en stortte het vervolgens op de centrale bankrekening van Vrouwenbelangen.

In de oproep verklaarde Vrouwenbelangen ook waarom zij deze actie ondernamen. Het was namelijk hun 'oprechte wensch om eendrachtig de handen in elkaar te slaan om haar geestelijken en materieelen steun ook werkelijk aan de Finsche vrouwen te doen toekomen.' Oftewel de vrouwen van Vrouwenbelangen voelden een diepe zusterschapsband met de zo getroffen Finse vrouwen.

Posthumus-van der Goot schreef een wervend pamflet waarin ze in de eerste alinea gelijk de toon zette:

'Iedereen kent het kranige gedrag van de vrouwen in Finland. In haar eenvoudig grijs costuum staan 90.000 Finsche Lotta's rustig en onvermoeibaar op haar post. Zij doen alles wat een vrouw kan doen om haar land te helpen verdedigen, behalve vechten. Zij koken en bakken en zorgen voor kleeding en onderdak voor het leger en voor de geëvacueerden, vrouwen, kinderen, babies, grijsaards en zieken. Zij organiseren en administreren, waken tegen luchtgevaar, verzorgen veldpost en telefoon. Ook andere de andere vrouwen van Finland, bovenal de plattelandsvrouwen, verrichten wonderen. Overal, in stad en dorp en in het veld werken zij, en troosten, en maken door haar geest, dat deze wreede oorlog tegen een ontzettende overmacht de grootsche heldenstrijd van een klein, vereend volk wordt.' Vervol-

He tekevät kaiken, mitä nainen voi tehdä puolustaakseen maataan, vain rintamalle heitä ei lähetetä. He valmistavat ruokaa, leipovat, huolehtivat armeijan ja evakuoitujen naisten, lasten, vauvojen, vanhusten ja sairaitten vaatteista ja majoittamisesta. He huolehtivat kansliatöistä, ilmavalvonnasta, kenttäpostista ja puhelinkeskuksista. Myös ne naiset, jotka eivät kuulu Lottajärjestöön, erityisesti maalaisnaiset, saavat ihmeitä aikaan. He tekevät työtä kaikkialla: kaupungeissa, kylissä ja sotatoimialueilla, he lohduttavat ja tukevat henkisesti ihmisiä niin että he kestävät julman sodan ylivoimaista vihollista vastaan: uskomaton sankarillinen suoritus pieneltä yhteismieliseltä kansalta.' [kuva 3] Sitten hän haastoi lehtisessä naisia tukemaan suomalaisia kanssasisariaan ei yksistään sanoin vaan ennenkaikkea toimimalla. 'Ainoa konkreettinen apu, mitä voimme antaa, on raha, raha ja vieläkin raha,' kuului Lilianin selkeä viesti.

Naisten Edut lähetti helmi- ja maaliskuussa 1940 kaikkialle maahan eri naisjärjestöjen osastojen kautta lähes tuhat niinsanottua valkoista vihkoa. Vihkon kanteen oli painettu Suomen lippu. Tarkoitus oli, että naiset, jotka osallistuivat keräykseen, eivät ainoastaan kirjoittaneet nimeään ja lahjoittamaansa summaa siihen, vaan myös mutamia sanoja tukeakseen Suomen naisia.

Kaikki täyteen kirjoitetut vihkoset on kampanjan jälkeen lähetetty Suomeen, joten emme tiedä nyt mitä kaikkea niihin oli kirjoitettu. Monet maanlaajuiset ja alueelliset sanomalehdet julkaisivat uutisen ja kirjoittivat kampanjasta, mikä oli hyvää mainosta ja innosti kansalaisia lahjoituksiin. Erittäin tärkeää oli tuki, mikä tuli Hollannin Maatilojen Emäntien ja Maaseudun Naisten järjestöstä. Tällä ei-uskonnollisella järjestöllä oli eri puolilla maata yli 160 osastoa ja sen jäsenet keräsivät yli kolmanneksen koko summasta: 15.000 guldenia. Naisten Edut järjestön jäsenet keräsivät vähän

Voorkant van de witte schriften

gens riep ze in dit pamflet op om hun 'Finsche zusters' te ondersteunen, niet alleen in woord maar vooral ook in daad. 'De eenige tastbare hulp die wij kunnen overmaken is geld, geld en nog eens geld', luidde de niet mis te verstane boodschap.

In februari en maart 1940 verspreidde Vrouwenbelangen door het hele land, via de afdelingen van verschillende vrouwenorganisaties, een kleine duizend zogenoemde witte schriften met daarop de Finse vlag. Het was de bedoeling dat de vrouwen die meededen niet alleen hun naam en het te schenken bedrag noteerden maar ook enkele woorden van steun schreven. Alle schriften zijn na afloop van de actie naar Finland gestuurd, daarom weten we nu niet hoe die volgeschreven schriften er uitzagen. Een groot aantal landelijke en regionale (dag)bladen nam het nieuws over en plaatsten artikelen over de actie wat de bekendheid ten goede kwam en daarmee de bereidheid tot geven. Belangrijk was de ondersteuning van de Nederlandsche Bond van Boerinnen en andere Plattelandsvrouwen. Deze bond was een niet-religieuze organisatie en had meer dan 160 afdelingen verspreid over het hele land. In totaal brachten de leden van deze bond meer

yli 6000 guldenia. Päätöslounaan aikana huhtikuun 16. päivänä 1940 Lilian Posthumus-Van der Goot ilmoitti kampanjaan osallistuneille organisaatioille, että seitsemäntoista järjestöä oli tukenut keräystä, 34 000 naista oli kirjoittanut nimensä vihkoihin monia rohkaisevia sanoja oli kirjoitettu. Ja hänellä oli ilo kertoa että kerätty summa oli yli 42 000 guldenia. Lopuksi hän kiitti kaikkia osallistuneita organisaatioita. 'Naisten Edut järjestö on kiitollinen teille osanotostanne kampanjaan. Sato on erinomainen, ei yksistään Suomen naisille vaan myös meille.'

Pari päivää myöhemmin tiedusteli silloinen Naisten Edut järjestön puheenjohtaja, Rosa Manus (1881-1942) sähköitse Suomen Naisyhdistyksen puheenjohtajalta, Armi Hallstén-Kallialta yhdistyksen osoitetta. Päivää myöhemmin seurasi toinen sähkösanoma missä Rosa Manus ja Lilian Posthumus-van der Goot kertoivat Hollannin naisten kampanjasta. Sähkösanoman teksti oli seuraava:

'combined dutch womens organisations have collected fortytwothousand guilders on behalf of finish women stop wire whether telegraphic transfer finish marks through dutch charge d affaires desired or crediting guilders here stop money to be used at your own discretion.' Huhtikuun 24. päivä tuli yllättynyt vastaus Suomesta ja pari päivää myöhemmin seurasi pitkä kiitoskirje Armi Hallstén-Kallialta: 'What a marvelous surprise you women of the Netherlands have sprung on us. In replying to your cable I joyously suspected some good news, but the magnitude of it took my breath quite away. [...] It is good to know that you have friends, and that friends remain faithful in adversity.'

Samassa kirjeessä käytti Armi Hallstén-Kallia lahjoituksesta ilmaisua 'a true godsend' ja että rahat menevät järjestölle 'Centre for Women's Work' (=Työpalvelukeskus, 1939-1940, myöhemmin Työvalmiusliitto). Hän kuvaili Työpalvelukeskusta seuraavasti: 'it

dan een derde van het opgehaalde bedrag bijeen, ruim 15.000 gulden. De leden van Vrouwenbelangen droegen uiteindelijk iets meer dan 6.000 gulden bij. Op 16 april 1940 tijdens een afsluitende lunchbijeenkomst maakte Posthumus-van der Goot aan de deelnemende organisaties bekend dat er maar liefst zeventien verenigingen hadden meegewerkt, er 34.000 handtekeningen waren gezet en vele bemoedigende woorden geschreven. En ze kon vertellen dat er meer dan 42.000 gulden was opgehaald. Tot slot bedankte ze alle medewerkende organisaties. 'De Vereniging Vrouwenbelangen is U dankbaar voor het antwoord op haar initiatief. Het valt haar niet moeilijk te hopen dat de oogst rijk, niet alleen voor de Vrouwen van Finland.' Een paar dagen later verzocht de toenmalige voorzitter van Vrouwenbelangen, Rosa Manus (1881-1942) per telegram Armi Hallstén-Kallia, voorzitter van Suomen Maisyhdistys in Helsinki om het

adres van de verenigde vrouwenorganisaties aldaar. Een dag later volgde een tweede telegram waarmee Manus en Posthumus-van der Goot haar informeerden over de Nederlandse actie. Het telegram luidde: 'combined dutch womens organisations have collected fourtytwothousand guilders on behalf of finish women stop wire whether telegraphic transfer finish marks through dutch charge d affaires desired or crediting guilders here stop money to be used at your own discretion. Op 24 april 1940 kwam het verbaasde antwoord uit Finland. Een paar dagen later volgde een lange en dankbare brief van Hallstén-Kallia. 'What a marvellous surprise you women of the Netherlands have sprung on us. In replying to your cable I joyously suspected some good news, but the magnitude of it took my breath quite away. [...] It is good to know that you have friends, and that friends remain faithful in adversity.' In diezelfde brief noemde Hallstén-Kallia de

associates us all, professional, political, defense, educational, feminist organisations and we have also younger generations in it. I hope you will feel that you have 'backed the right horse'.

Suhde Alankomaat-Suomi yhdistykseen

Suomen naisille kampanja perustettiin tosiaankin ambulanssikampanjan rinnalle, mutta Alankomaat-Suomi yhdistys oli tietoinen asiasta. Lilian Posthumus-van der Goot otti yhteyttä yhdistykseen ennen kampanjan perustamista. Hän kirjoitti 9. tammikuuta 1940 kirjeen herra Schmalille, hallituksen sihteerille. Kopio kirjeestä on edelleen hänen arkistossaan. Kirjeenvaihdon jälkeen seurasi yhteys puhelimitse niinkuin ilmenee toisesta kirjeestä. 'Herra Schmal kertoi minulle, että Alankomaat-Suomi yhdistys arvosti suuresti kampanjaamme, mutta piti vahinkona sitä, että aikomuksemme oli kerätä lahjoituksia erityisesti vain naisille. Hänen mielestään ambulanssikampanjan

Telegram van Rosa Manus en Lilian Posthumus-van der Goot aan de Finse Armi Hallstén-Kallia

tukeminen olisi paljon parempi idea. Kirjoitin hänelle ensin kirjeen, mutta kun vastausta ei kuulunut, tartuin puhelimeen.' Hänen arkistossaan olevista muistiinpanoista voin päätellä, että tuon puhelun aikana Lilian Posthumus-van der Goot toi esille useita argumentteja naisilta naisille kampanjan

gift 'a true godsend' en deelde ze mee dat het geld naar het 'Centre for Women's Work' (red: Työpalvelukeskus, 1939-1940, later Työvalmiusliitto) zou gaan. Een organisatie die ze omschreef als 'it associates us all, professional, political, defense, educational, feminist organisations and we have also younger generations in it. I hope you will feel that you have "backed the right horse".'

Relatie met Finsch-Nederlandsche Vereeniging

De actie Voor de Vrouwen van Finland werd weliswaar naast de ambulance-actie opgezet maar niet zonder medeweten van de Finsch-Nederlandsche Vereeniging. Posthumus-van der Goot zocht contact nog voor de actie van start ging. Zij schreef op 9 januari 1940 een brief aan de heer Schmal, secretaris van het bestuur. Een doorslag van die brief bevindt zich nog altijd in haar archief. Na deze brief was er uitgebreid telefonisch

Brief aan de secretaris van de Finsch-Nederlandsche Vereeniging, dhr Schmal

contact, zoals blijkt uit een andere brief. 'De Heer Schmal heeft mij gezegd, dat de Finsch-Nederlandsche Vereeniging het zeer toejuichte wat wij deden, dat hij het alleen jammer vond, dat wij het speciaal en alleen voor de vrouwen wilden doen. Hem leek een ambulance een veel mooier

Armi Hallstén-Kallia, voorzitter van Suomen Naisyhdistys

puolesta. Hän totesi muun muassa, että naiset eivät ainoastaan lahjoita rahaa, vaan kirjoittamalla rohkaisevia sanoja vihkoon he antavat myös antavat 'osan sydämestään'

kanssasisarilleen Suomessa. Ja hän esitti myös argumentin, mikä sopi täysin hänen näkemykseensä naisten asemasta yhteiskunnassa: 'kun naiset saavat päättää varojen käytöstä, he saavat aikaan yllättävän paljon.' Armi Hallstén Kallian reaktio hyviin uutisiin Alankomaista vahvisti tätä Lilian Posthumus-van der Gootin mielipidettä: 'We shall be able to put properly on foot work we have wanted to do and not had the opportunity to develop as effectively as we should have liked.'

Tässä artikkelissa on käytetty Hollannin Naisten Etujen, Naisten Työn ja Tasa-arvoisen Kansalaisuuden arkisto (nro 36) ja tohtori WH Posthumus-van der Gootin arkistoa (nrot 2014 ja 2015). Molemmat arkistot ovat Atrian Kansainvälisen Naisliikkeen Arkisto (IAV) kokoelmassa. Atria Amsterdammassa on emansipaatiota ja naishistoriaa käsittelevä tietolaitos. Asiaa kiinnostuneet voivat pyytää kirjoittajalta lähtiessä mainitut versiot.

Pyyntö: Voisitteko ottaa yhteyttä sähköpostitse tämän artikkelin kirjoittajaan agwiersma@gmail.com. jos teillä on tietoja tästä naisilta naisille kampanjasta ja / tai tiedätte missä kampanjassa käytetyt valkoiset vihkoset voisivat olla.

doel. [...] Ik heb eerst geschreven en toen het antwoord uitbleef zeer uitvoerig getelefoneerd. Uit een kladje met aantekeningen in haar archief maak ik op dat Posthumus-van der Goot in dat gesprek een aantal argumenten heeft aangevoerd ten gunste van de door-vrouwen-voor-vrouwenactie. Ze stelde o.a. dat de vrouwen meer deden dan alleen geld geven, want door de woorden in de schriftjes gaven zij ook 'een stukje van hun hart'.

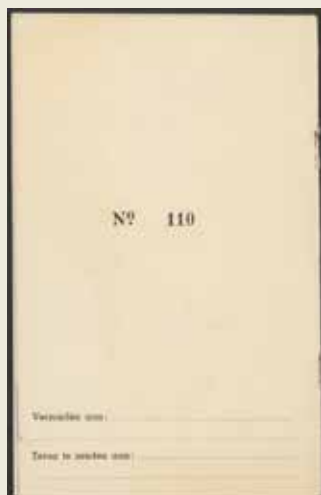
En voerde ze als argument aan, geheel in lijn met haar kijk op de rol van vrouwen in de maatschappij, dat 'als de vrouwen het geld in handen krijgen ze er heel veel mee weten te doen'. In de reactie van Halls-tén-Kallia op het goede nieuws uit Nederland zal Posthumus-van der Goot ongetwijfeld haar gelijk hebben gezien toen die schreef: 'We shall be able to put properly on foot work we have wanted to do and not had the opportunity to develop as effectively as we should have liked.'

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van het Archief Nederlandse Vereniging voor Vrouwenbelangen, Vrouwenarbeid en Gelijk Staatsburgerschap (inv.nr 36) en van het archief dr. W.H. Posthumus-van der Goot (inv.nrs 2014 en 2015). Beide archieven bevinden zich in de collectie Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging (IAV) in Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis te Amsterdam. Geïnteresseerden kunnen bij de auteur een versie met verwijzende noten opvragen.

Oproep: wanneer u informatie heeft over deze vrouwenactie en/of weet waar de witte schriftjes zich zouden kunnen bevinden, dan houdt de auteur van dit artikel zich aanbevolen.

Antia Wiersma
agwiersma@gmail.com

Antia Wiersma
Käännös: Irja Lammers
agwiersma@gmail.com

Achterkant van de witte schriften

Geef ons heden onze dagelijkse lunch

Eten in een restaurant is in Finland tamelijk duur – behalve in lunchtijd. Bijna alle restaurants bieden voor iets meer dan een tientje een redelijke portie en vaak zelfs met wat extra's. De concurrentie om de "lunch-eters" is in ieder geval in Helsinki zo groot dat de restaurants ook veel aandacht geven aan de kwaliteit. Tijdens de lunch kun je ook die restaurants testen waarvan de prijzen van de diners boven je alledaagse budget gaan.

In Finland steunt de overheid de maaltijden op de werkplek met behulp van belastingmaatregelen. Met betrekkelijk weinig kosten worden veel positieve effecten bereikt: restaurants realiseren een groot deel van hun omzet tijdens lunchtijd en de bezoekers krijgen goede en veelzijdige maaltijden voorgezet. Ik kan niet anders

dan toegeven dat ik rond lunchtijd Nederland niet mis. Een behoorlijke salade, warm eten, vers brood en in het beste geval koffie en een toetje. En dat tegenover wit brood met filet americain of een kroket ...

Ook de prijzen verschillen niet zo veel als je zou denken dankzij het belastingvoordeel en de concurrentie tussen de restaurateurs. Bij het avondeten dient wel bedacht te worden dat er al een stevige lunch aan vooraf gegaan is. Alhoewel in Finland het eten in de studentenkantines gezien de prijs goed is, is de lunchmaaltijd in een restaurant beter. Zelfs zoveel beter dat menigeen die na zijn studie gaat werken er te enthousiast gebruikt van maakt. In het begin van iemands loopbaan kan het gebeuren dat iemand nieuwe en bredere broeken moet kopen voordat ie in de gaten heeft

Anna meille meidän jokapäiväinen lounaamme

Ravintolassa syöminen on Suomessa melko kallista - paitsi lounasaikaan. Lähes kaikki ravintolat tarjoavat hieman yli kymppillä kunnon annoksen, usein vielä lisukkeilla. Kilpailu lounastajista on ainakin Helsingissä niin kovaa, että ravintolat oikeasti panostavat myös laatuun. Lounaalla onkin hyvä testata myös niitä ravintoloita, joiden illallisten hinnat eivät sovi arkibudjettiin.

Suomessahan valtio tukee työpaikka-ruokailua verotuksen avulla. Melko pienellä rahalla saadaan paljon positiivisia vaikutuksia - ravintolat saavat ison osan tuloistaan lounasaikaan ja asiakkaat saavat hyvää ja monipuolista ruokaa. Pakko myöntää, että lounasaikaan en kaipaa Hollantiin. Kunnon salaatti, lämmin ruoka, tuore leipä sekä parhaassa tapauksessa kahvi ja jälkiruoka vastaan vaalea leipä täytettynä

flee americanilla ja kroketilla... Hinnatkaan eivät näillä vaihtoehdoilla eroa niin paljon kuin luulisi, kiitos veroedun ja suomalaisten lounasravintoloiden kilpailun. Toki tukevampi lounas kannattaa ottaa huomioon loppupäivän ruokailussa. Vaikka Suomessa opiskelijaravintoloiden ruoka on hintaansa nähden hyvää, ravintoiden lounasruoka on parempaa - jopa niin paljon parempaa, että moni innostuu siitä liikaa työelämään siirtyessään. Työuran alussa voi joutua ostamaan muutamat uudet ja uuden kokoiset housut, ennen kun ymmärtää, että vaikka ruoka on ravintolatasoa, joka päivä ei kannata syödä kuin juhliissa. Toisaalta isommalta lounaalla voi säästää myös ruokakuluissa: meillä kahden työssäkäyvän aikuisen taloudessa syödään illalla varsin kevyesti. Syön lounaani pääasiallisesti työpaikani

dat ie ondanks de lekkere maaltijd niet dagelijks moet eten alsof het een feestdag is. Aan de andere kant kun je wel op de uitgaven voor het eten besparen door bij de lunch goed te eten. Wij, twee werkende volwassenen, eten 's avonds een heel lichte maaltijd.

Zelf eet ik mijn lunch voornamelijk in de buurt van mijn werkplek in Kalasatama. Het lunchaanbod is als gevolg van het voortdurend bijbouwen van kantoorruimte ook sterk veranderd en ik durf te beweren dat hier zelfs het meest veelzijdige lunchaanbod van Helsinki is. Mijn meest geliefde restaurants zijn: het op de benedenverdieping van Tilastokeskus gelegen Noord-Afrikaanse Satama Bar & Bistro, Kellohalli en Tukkutorin Kala in Teurastamo en in winkelcentrum Redin il Siciliano en Luckiefuns-sushibuffet.

In het centrum is mijn lievelingsplek voor de lunch Fiskin på Disken in het

winkelcentrum Kamppi. Zoals de naam al zegt is het een echt visrestaurant. De nu al legendarische zalmsoep van Fiskin staat daar elke werkdag op het menu en bijna zonder uitzondering eet ik juist dat.

Dus als je de volgende keer in Finland wilt eten in een restaurant, vergeet het reserveren en ga lunchen!

Oona Mutikainen

Vertaling Carel van Bruggen

Foto: Mervi Lepistö

lähellä Kalasatamassa. Alueen lounastarjonta on jatkuvan toimistotilaa rakentamisen myötä mullistunut muutamassa vuodessa, ja uskaltaisn väittää, että se on Helsingin monipuolisimpia. Suosikkejani ovat Tilastokeskuksen alakerrassa oleva pohjois-Afrikalaistyylinen Satama Bar & Bistro, Teurastamolla sijaitsevat Kellohalli ja Tukkutorin Kala, sekä kauppakeskus Redin il Siciliano ja Luckiefuns-sushibuffet.

Keskustassa lounassuosikkini on Kampin kauppakeskuksessa sijaitseva Fiskin på Disken. Kuten nimestä voi päätellä, ravintolassa keskitytään kalaan. Fiskenin jo legendaariseksi noussut lohikeitto on lounaslistalla joka arkipäivä, ja lähes poikkeuksetta päädyn itsekin syömään juuri sen.

Siispä, seuraavan kerran kun haluat syödä ravintolassa Suomessa, unohda pöytävaraus ja lähde lounaalle!

Oona Mutikainen

Finse dagen

Herman Koch

Herman Koch (1953) is een wereldberoemde Nederlandse schrijver, columnist, televisie- en radiomaker. Zijn boek *Het diner* (2009, in het Fins vertaald in 2012) stond wekenlang op de bestsellerlijst van *The New York Times* en het werd drie keer verfilmd. Vier andere boeken van hem zijn ook in het Fins vertaald: *Zomerhuis met zwembad* (2011, vertaling 2013), *Geachte heer M.* (2004, vertaling 2015), *De Greppel* (2016, vertaling 2017) en *Finse dagen* (2020, vertaling 2020).

Minna Rätty

De recensies en ook Herman Koch zelf beschouwen zijn nieuwste boek *Finse dagen* als zijn belangrijkste boek tot nu toe. In dit boek kijkt hij terug op zijn tijd in Finland toen hij in 1973, een 19-jarige in Amsterdam-Zuid opgegroeide jonge man, als onhandige, klunzige knecht op een boerderij in Vuonisjärvi in de gemeente Lieksa in Noord-Karelië een klein jaar heeft gewerkt.

Hij melkte koeien, maakte de stal schoon, zaagde bomen om met een motorzaag en sleepte ze achter een tractor door de sneeuw naar een houtzagerij.

Hoe komt een jonge man uit Amsterdam überhaupt aan het idee om naar het dunbevolkte Noord-Karelië te gaan in die tijd om daar te gaan werken? Zijn moeder was één jaar eerder aan kanker overleden. Zijn vader had tot woede van Koch al jaren een buitenechtelijke relatie en na de dood van zijn moeder moest hij voor zijn hulpeloze vader het huishouden gaan doen. Vader wist niet hoe hij met zijn zoon moest omgaan. Hij oefende druk op hem uit opdat hij met een studie zou beginnen. Dit werd hem allemaal te veel. Hij wilde zichzelf tegen komen, de eenzaamheid opzoeken

44

Finse dagen

Herman Koch

Herman Koch (1953) on maailmankuulu hollantilainen kirjailija, kolumnisti sekä tv- ja radio-ohjelmien tekijä. Hänen romaaninsa *Illallinen* (2009, käännös 2012) oli viikkoja *New York Times* -lehden bestseller listalla ja siitä on tehty kolme elokuvaversiota. Tämän lisäksi neljä muuta hänen romaaniaan on käännetty suomen kielelle: *Lääkäri* (2011, käännös 2013), *Naapuri* (2004, käännös 2015), *Pormestari* (2016, käännös 2017) sekä tänä vuonna ilmestynyt ja käännetty Suomen päivät.

Kirja-arvostelut, kuten myös Herman Koch itse, pitävät tätä uusinta romaania Suomen päivät hänen parhaimpana teoksenaan. Kirjassa Koch muistelee vuotta 1973 kun hän, amsterdamilainen kömpelö 19-vuotias hujoppi, työskenteli vajaan vuoden renkinä Pohjois-Karjalan Lieksassa sijaitsevalla Vuonisjärvellä. Siellä hän lypsi lehmiä, loi lantaa, kaatoi moottorisahalla metsää ja veti tukkeja traktorilla paikalliselle sahalle.

Miten voikin olla, että joku Amsterdamista kotoisin oleva nuori mies ylipäättään keksii lähteä Pohjois-Karjalan haja-asutusalueelle maataloustöihin? Hänen äitinsä oli kuollut vuotta aiemmin syöpään. Kochia ärsytti hänen isänsä vuosia kestänyt avioliiton ulkopuolinen suhde. Äitinsä kuoleman jälkeen hän joutui huolehtimaan kotitaloustöiden suhteen avuttomasta isästään joka ei tiennyt miten suhtautua poikaansa. Isä myös painosti häntä hankkimaan opiskelupaikan. Koch sai tilanteesta tarpeekseen ja hän päätti etsiä yksinäisyyttä ja rauhaa Suomen maaseudulta saadakseen itselleen tilaa ja mahdollisuuden löytää itsensä. Lisäksi häntä kiehtoivat koneet, kuten traktorit, moottorisahat ja moottoripyörät. Monen mutkan kautta hän kuuli Matista ja Ritvas-ta Lieksan Vuonisjärvellä jotka etsivät renkiä maatilalleen. Minulle kirja oli erityisen

HERMAN KOCH

FINSE DAGEN

ROMAN

ambo | anthos

en dit hoopte hij op het Finse platteland te vinden. Bovendien had hij een fascinatie voor tractoren, kettingzagen en motorfiet-sen. Via-via hoorde hij over een boerderij van Matti en Ritva in Vuonisjärvi, dat in de gemeente Lieksa ligt, en dat ze een knecht aan het zoeken waren.

Voor mij als Fin is het boek bijzonder interessant om te lezen. Niet alleen omdat ik een Fin ben, maar ook omdat ik uit Haapalahti kom, op 20 km afstand van Vuonisjärvi. Ik bleek ook nog eens verre familie van de boer te zijn. Zijn roman gaat over een breder deel van zijn leven dan alleen dit tijdperk. In het boek speelt ook de oudere Koch een rol. Hij bezoekt als beroemde schrijver de boekenbeurzen voor de promotie van zijn boeken in Helsinki. In 2016 gaat hij voor het eerst terug naar de boerderij in Vuonisjärvi, om het vakantiehuis van het inmiddels oude echtpaar te huren. Door het schrijven over zijn leven ook buiten Finland wilde hij er achter komen, hoe

zijn perspectief over vroeger anders, milder, zou zijn geworden met het ouder worden. Uiteindelijk is het een boek over zijn ouders geworden.

Op de vraag of het gelukt was, om zichzelf tegen te komen in Finland, antwoordt Koch bevestigend. Dit was ook één van de redenen voor hem om dit boek te schrijven. In een interview vertelt hij, hoe hij tijdens een stil moment alleen in het bos, zich had gerealiseerd dat dit leven genoeg zou kunnen zijn.

Hij vertelt serieus overwogen te hebben om dit soort boerenleven te blijven leiden. Koch realiseerde zich hoe weinig je eigenlijk nodig hebt en dat je bijvoorbeeld gewoon stil kan zitten zonder iets te doen, zonder andere mensen erbij. Ik herken dit ook in mezelf, waarschijnlijk dus door mijn Finse achtergrond.

Je komt dit verschijnsel ook tegen in de behoefte van de Finnen om zich te willen isoleren in hun vakantiehuizen in het midden

mielenkiintoinen jo pelkästään sen takia, että olen itse kotoisin Haapalahdesta, joka sijaitsee 20 kilometrin päässä Vuonisjärveltä. Lisäksi isäntä on osoittautunut kaukaiseksi sukulaisekseni. Romaanissa Koch kertoo elämästään laajemminkin, Vuonisjärvellä vietetty aika on vain osa tarinaa. Kirjassa tulee esille myös vanhempi Koch. Hän mm. kertoo käynneistään Helsingin kirjames-suilla suomennettujen romaaniensa johdosta.

Vuonna 2016 hän palasi ensimmäisen kerran takaisin maatilalle vuokratakseen jo iäkkään entisen isäntäpariskuntansa kesämökin Pielisen rannalta.

Koch päätti aloittaa tämän kirjan kirjoittamisen saadakseen selville oliko hänen kat-santokantansa menneeseen laimentunut iän myötä. Lopulta romaani muotoutui ker-tomukseksi hänen vanhemmistaan.

Kysymykseen siitä, onnistuiko Kochille oman itsensä löytäminen Suomessa, on vastaus hänen mukaansa "kyllä". Tämä oli

myös yksi kimmokkeista aloittaa tämän romaanin kirjoittaminen. Eräässä haastat-telussa hän kertoi rauhallisesta, yksinäisestä hetkestä Vuonisjärvellä metsän siimeksessä, kun hän yhtäkkiä oivalsi, että tällainen elä-mä riittäisi hänelle. Hän harkitsi vakavissaan haluavansa tehdä tätä lopun elämänsä. Koch tajusi ettei ihminen tarvitse paljoa-kaan. Voi esimerkiksi vain istua hiljaisuudessa tekemättä mitään. Tunnistan tämän myös omassa suomalaisuudessaani. Välillä on hyvä päästä olemaan yksin. Suomalaisil-la on myös tarve eristäytyä vanhoissa kulu-neissa verkkareissa kesä mökeilleen kauaksi pahasta maailmasta. Herman Koch oli oi-valtanut tämän juuri Suomi-seikkailunsa ansiosta!

Minna Rätty

van de prachtige natuur, gekleed in een oude versleten trainingsbroek. Herman Koch heeft de essentie hiervan uitstekend begrepen!

Minna Rätty

Foto boekinlay: Ambo|Anthos uitgevers

Foto's: Albert den Hartog

Concrete hulp voor de slachtoffers van de Winteroorlog

Ilmari Schepel

Over de nationale collecte, de voorbereidingen en de reis

Toen op de laatste ochtend van november, in het jaar 1939, Stalin's Sovjetunie Finland binnenviel ontstond vrijwel onmiddellijk een enorme golf van medeleven overal ter wereld. Zo ook in Nederland (dat destijds, in zijn naïviteit, zelf nog steeds van mening was dat het een dergelijk lot bespaard zou blijven). Reeds in december startte de "Finsch-Nederlandsche Vereeniging" een nationale inzamelingsactie in verband met de noodsituatie in Finland. Vanaf het begin was het duidelijk dat de hulp zou bestaan uit een medisch team, operatie materialen en zaken die in het algemeen nodig zijn voor een militair hospitaal. Met het oog daarop heeft de

vriendschapsvereniging een samenwerking tot stand gebracht met het Nederlandse Rode Kruis, vooral toen stilaan duidelijk werd dat de Nederlanders voor dit doel grote bedragen wilden schenken. De hevige strijd in Finland riep veel sympathie op bij het Nederlandse volk. Voor de inzameling en met name voor het in gereedheid brengen van de grondige uitrusting was zoveel tijd nodig dat men niet op tijd klaar was alvorens het vredesverdrag tussen Finland en de Sovjetunie op 13 Maart 1940 in werking trad. Toen de leiding van het beoogde medische team, per telegram, bij Finland informeerde of het nog steeds zinvol was om uit Nederland te vertrekken ontving men per ommegaande het onmiskenbare antwoord: "Absoluut!". Hieronder treft men een

48

Kouriintuntuvaa hoitoapua talvisodan haavoihin

Kansalaiskeräys, valmistelu ja matkan teko

Kansalaiskeräys, valmistelu ja matkan teko Kun vuoden 1939 marraskuun viimeisenä aamuna Stalinin Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen, syntyi melkein päi heti valtava myötätunnon aalto ympäri maailmaa. Niin myös Alankomaissa (joka sillä hetkellä itse vielä sinisilmäisesti uskoi säästävnsä vastaavasta kohtalosta...) Jo joulukuun puolella "Finsch-Nederlandsche Vereeniging" (Suomi-Hollanti-Ystävyyseura) aloitti kansalaiskeräyksen Suomen hätätilan johdosta. Heti alusta lähtien oli selvä, että apu koostuisi lääkintäryhmästä, leikkaustoiminnasta sekä ylipäänsä sotasairaalan tarpeista. Siitä syystä ystävyyse-

Vertrek uit Nederland. Lähtö hollanista.

seura solmi yhteistyösuhteen Hollannin Punaisen Ristin kanssa, etenkin kun pikku hiljaa selvisi, että hollantilaiset olivat lahjoittamassa suuria summia tähän hyvään tarkoitukseen. Suomen sitkeä taistelu sai hollantilaisilta paljon sympatiia. Keräys ja ennen kaikkea perusteellinen

link aan naar een Nederlands nieuwsjournaal uit die tijd over de uitrusting van het militaire hospitaal dat naar Finland afreist: Derhalve vertrok op 21 Maart 1940 een groep van 34 personen, vergezeld van niet minder dan 300 kisten aan materiaal met een totaal gewicht van 25 ton. Het team bestond uit drie chirurgen, vier artsen, één en twintig verpleegkundigen, een administratief medewerker, een assistent en vier tolken. Omdat het militaire hospitaal in eerste instantie bedoeld was voor de behandeling van chirurgische patiënten was het ziekenhuis uitgerust met complete chirurgische apparatuur, een röntgenapparaat, verbandmiddelen, medicijnen en andere benodigdheden. Om logistieke redenen werd het eerste deel van de reis afgelegd per vliegtuig, van Amsterdam naar Malmö. De Zweedse regering zorgde voor een gratis treinreis naar Stockholm, vanwaar men verder naar Finland reisde aan boord van twee vrachtschepen (de s/s "Alderbaran" en de s/s "Vega"). De tocht begon echter met

een probleem toen beide schepen even buiten de archipel van Stockholm (vóór Simp-näs) in het ijs vast kwamen te liggen. Enkele dagen later arriveerde de grootste ijsbreker van Finland uit die tijd, de "Jääkarhu". Ijsbeer, die in 1925 in Nederland was gebouwd, met behulp waarvan beide schepen uiteindelijk op 26 Maart 1940 Turku bereikten.

Niet naar het Pälkjärvi maar naar Vierumäki

Oorspronkelijk was het de bedoeling dat het Nederlandse militaire hospitaal naar het Pälkjärvi zou worden gebracht, maar dat was onmogelijk omdat men onmiddellijk aan de strenge voorwaarden van het vredesverdrag tegemoet kwam: het gehele gebied ten oosten van Wärtsilä diende aan de Sovjetunie te worden overgedragen. De Finse contact persoon, Generaal-Majoor Eino Suolahti - het hoofd van de Militair Geneeskundige Dienst - bood in plaats daarvan de sportschool van Vierumäki aan, hetgeen een goede

varustelu kesti kuitenkin sen verran kauan, että Suomen ja Neuvostoliiton välinen rauhansopimus ehti jo astua voimaan 13.3.1940. Kun tulevan lääkintäryhmän johto kysyi Suomelta, sähkeen muodossa, kannattaako edelleen lähteä Hollannista, yksiselitteinen vastaus sähke tuli Suomesta nopeasti: 'Ehdottomasti'. Ohdessa Hollannin senkainen uutisfilmi Suomeen lähtevän sotasairaaan varusteluvaiheesta: Näin, 21.3.1940, 34-hengen ryhmä pääsi lähemään peräti 300 varustelamatikon kera, jonka yhteispaino oli 25 tonnia. Ryhmään kuului 3 kirurgia, 4 lääkäriä, yksi hallintovirkailija, 21 sairaanhoitajaa, yksi avustaja sekä 4 tulkia. Koska sotasairaaalassa oli tarkoitus hoitaa ensisijaisesti kirurgisia potilaita, varustettiin sairaala täydellisesti välineistöllä, röntgenlaitteilla, sidetarpeilla, lääkkeillä ym. tarvikkeilla. Aikataulusyistä alkumatka suoritettiin lentoteitse (Amsterdam-Malmö) Ruotsin hallitus järjesti ilmaisen junakuljetuksen Tukholmaan, josta

kahdella rahtilaivalla (s/s "Alderbaran" sekä s/s "Vega") jatkettiin Suomeen. Matka kuitenkin tyssäsi alkuun kun molemmat laivat juuttuivat kiintojäihin heti Tulholman saariston ulkopuolella (Simp-näsin edustalla Suomen siihen aikaan suurin jäänmurtaja, Hollannissa vuona 1925 valmistettu "Jääkarhu", saapui parin päivän kuluttua avuksi, jolloin molemmat laivat vihdoin pääsivät Turkuun 26.3.1940.

Pälkjärven sijasta Vierumäkeen

Aluperin oli sovittu, että Hollannin sotasairaala siirtyisi Pälkjärven sairaalaan, mutta rauhansopimuksen kovat ehdot tulivat heti vastaan: koko alue, Wärtsilästä itään, jouduttiin luovuttamaan Neuvostoliitolle. Suomen yhteyshenkilö, lääkintäkenraalimajuri Eino Suolahti (puolustusvoimien ylilääkäri) tarjosi tilalle Vierumäen Urheiluo-piston, joka osoittautuikin hyvin toimivaksi ratkaisuksi. Alankomaalainen sotasairaa-

beslissing bleek te zijn. Het Nederlandse militair hospitaal ontving de eerste patiënten op 4 April en enkele dagen later werd een groot aantal voorraden in ontvangst genomen. De sportschool van Vierumäki werd op de volgende wijze tot een militair hospitaal voor 350 patiënten omgevormd:

De tennishal voor de mobiele patiënten met 158 bedden.

De gymnastiekzaal met 36 bedden

Het balkon van de gymzaal met 8 bedden

De sportzaal met 84 bedden

10 kamers op de eerste verdieping met 24 bedden

10 kamers op de tweede verdieping met 24 bedden

De glazen veranda met 8 bedden 8 reservebedden

De operatiekamer werd snel in gereedheid gebracht en de drie chirurgen waren direct al vanaf het begin in staat om de ernstigste verwondingen te behandelen. Reeds na de eerste helft van April verliep de drukste fase van het ziekenhuis voorspoedig. Voor verschillende patiënten, die in het latere stadium werden behandeld, waren voornamelijk corrigerende ingrepen noodzakelijk. Toen de

behoefte aan chirurgische behandelingen verminderde konden de chirurgen voor een bepaalde periode naar andere ziekenhuizen worden uitgezonden. Als eerste verrichtte Dr. J.A.C. Schepel operaties in het nabij gelegen gemeenteziekenhuis van Hartola en de doktoren J.A.F. van den Belt en J. Feddema assisteerden in het militaire hospitaal van Seinäjoki.

Daarnaast bood de internist H. Smitskamp waar nodig hulp en advies, terwijl er in het ziekenhuis ook een aantal bevallingen zijn uitgevoerd. Dr. Colaço Belmonte was vanaf 2 mei voor een maand werkzaam op de afdeling prothesiologie van een militair hospitaal onder de auspiciën van het Finse Rode Kruis in de Vrouwenkliniek van Helsinki. Ook Dr. Schepel verrichtte vanaf 2 juni, gedurende twee maanden, orthopedische en plastisch chirurgische operaties bij het Departement voor Militaire Heelkunde in de Vrouwenkliniek in Helsinki, aangezien die niet konden worden uitgevoerd op de

la sai ensimmäiset omat potilaansa 4.4. ja suuri osa tarvikelähetysistä saatiin pari päivää myöhemmin. Vierumäen Urheiluopisto muuttui 350 potilaan sotasairaalaksi seuraavasti:

Tennishalli (liikkuvat potilaat) 158 vuodetta

Voimistelusalii 36 vuodetta

Voimistelusalin parveke 8 vuodetta

Urheilusali 84 vuodetta

10 huonetta (1. kerros) 24 vuodetta

10 huonetta (2. kerros) 24 vuodetta

Lasiveranda 8 vuodetta

Varasairaansijaa 8 vuodetta

Leikkaussali saatiin nepeasti kuntoon, jolloin päästiin hoitamaan pahimmat vammat heti alkuun kolmen kirurgin voimin. Jo huh-tikuun puolivälin jälkeen sotasairaalan kii-reisin vaihe helpotti. Useat viimeksi hoitoon tulleet potilaat olivat lähinnä korjaavien toimenpiteiden tarpeessa. Kirurgien työpa-noksen tarve väheni ja sen vuoksi heitä voitiin lähettää määrääjäksi muihin sairaaloihin. Aluksi tri. J.A.C. Schepel teki huhti-kuussa leikkauksia läheisessä Hartolan kun-

nansairaalassa ja tri J.A.F. van den Belt ja J. Feddema olivat avustamassa Seinäjoel-la toimivassa sotasairaalassa. Lisäksi sisätau-tilääkäri H. Smitskamp antoi tarvittaessa apua ja neuvoja, ja sairaalassa jouduttiin hoitamaan myös pari synnytystä. Tri Co-laço Delmote oli 2.5. alkaen kuukauden ajan SPR:n alaisena hoitamassa Helsingis-sä Naistenklinikalla toimineen sotasairaalan 40-paikkaista proteesipotilaiden osastoa. Myös tri Schepel oli 2.6. alkaen lähes kah-den kuukauden ajan SPR:n alaisena teke-mässä Naistenklinikalla toimineen sota-sairaalan kirurgian osastolla ortopedisiä ja plastiikkakirurgisia leikkauksia, koska niit-ä ei voitu tehdä Vierumäen osastoilla, joilla oli paljon märkäsistä infektiosta kärsiviä avomurtumapotilaita.

Käytännön tulokset

Lääketieteen ja kirurgian tri, professori Arno Forsius toteaa laajassa raportissaan hol-lantilaisen lääkintäryhmän tuloksista

afdelingen in Vierumäki in verband met het feit dat daar veel patiënten lagen met zwerende en geïnfecteerde open botbreuken.

De resultaten in de praktijk

Citerend uit de uitgebreide rapportage van de genees- en heelkundige arts Professor Arno Forsius, betreffende de resultaten van het Nederlandse medische team: Naar de afdelingen van het Nederlandse Militair Hospitaal werden iets meer dan 300 patiënten doorverwezen, waarvan 260 een chirurgische ingreep behoeften. Aanvankelijk had het ziekenhuis ook een afdeling voor interne geneeskunde, die ongeveer 40 patiënten heeft behandeld. Bovendien verrichtte het personeel van het militaire ziekenhuis onderzoek en behandeling van patiënten in andere zorginstellingen. Naar schatting werden in totaal ongeveer 1000 patiënten op verschillende manieren behandeld door personeel van het militair hospitaal tijdens de drie en een halve maand durende periode

Ziekenzaal in Vierumäki. Sairashuone Vierumäellä.

dat de ambulance in Finland opereerde. Botbreuken vormden de grootste groep van verwondingen. Hierbij betrof het 78 fracturen van de onderste extremiteiten en 73 fracturen van de bovenste ledematen, allemaal veroorzaakt door schot- of granaatverwondingen en derhalve ook geïnfecteerd. Sommige patiënten verkeerden tijdens de behandeling in een septische toestand. Bovendien werden 11 ongecompliceerde fracturen behandeld, die een gevolg waren van verkeers- of ski-ongevallen. Er waren 23 open borstletsels, allemaal met etterende

seuraavaa (suora lainaus): Alankomaalaisen sotasairaalan osastoille lähetettiin hoidettaviksi vähän yli 300 potilasta, joista 260 vaati kirurgisia toimenpiteitä. Sairaalassa oli alkuvaiheessa myös sisätautiosasto, jolla hoidettiin n. 40 potilasta. Lisäksi sotasairaalan henkilökuntaan kuuluvia osallistui potilaiden tutkimiseen ja hoitoon muissa hoitolaitoksissa. On arvioitu, että kaikkiaan n. 1000 potilasta oli eri tavoin Alankomaalaisen sotasairaalan henkilökunnan hoidossa sen 3,5 kuukautta kestäneen kauden aikana, jonka sairaala toimi Suomessa. Raajamurtumat muodostivat vammojen suurimman ryhmän. Niistä oli alaraajamurtumia 78 ja yläraajamurtumia 73. Ne olivat kaikki amputa- tai sirpalevammojen aiheuttamia ja siten myös infektoituneita. Osa potilaista oli sepsisessä tilassa hoitoon tullessaan. Sen lisäksi hoidettiin 11 komplisoitumatonta murtumaa, jotka olivat syntyneet rintaman takana liikenne- tai hiihtotapaturmien seurauksena. Avoimia rintakehävammoja oli 23

ja heillä oli kaikilla keuhkopussinmärkimä ja osalla myös ilmarinta. Kallo- ja selkävammoja oli kuudella potilaalla ja heidät siirrettiin hoidettaviksi SPR:n sairaalan neurokirurgian osastoille. Alankomaalaisessa sotasairaalassa tehtiin 246 leikkaustoimenpidettä. Niistä oli 86 luunsirujen poistoja ja 35 ammusten ja sirpaleiden poistoja. Amputaatioita tai uusinta-amputaatioita tehtiin 28. Infektoituneiden murtumien takia tehtiin 47 märkäpesäkkeiden avaamista, absessiin avaamista. Muista leikkauksista voidaan mainita 18 arvenpoistoa, ihonsiirtoa tai muuta plastista leikkausta, 7 kylkiluun osittaista poistoa ja keuhkopussin kanavointia märkimisen vuoksi, 4 leikkausta niveljäkistymien korjaamiseksi, 4 umpilisäkkeen poistoa, 3 tyräileikkausta, yksi leikkaus suolentukkeuman vuoksi ym. kirurgisia toimenpiteitä.

Murtumia hoidettiin tilanteen mukaan kipsisidoksilla yli 100 tapauksessa ja tarvittaessa sitä ennen vedolla. Kaikista

longontsteking en sommigen met pneumothorax. Zes patiënten hadden schedel- of ruggenmerg-letsels en werden doorverwezen naar de neurologische afdeling van het Finse Rode Kruis Ziekenhuis. In het Nederlands militair hospitaal werden 246 chirurgische ingrepen verricht. Hierbij betrof het in 86 gevallen verwijdering van botsplinters en in 35 gevallen van granaatsplinters. Amputaties of re-amputaties vonden in 28 gevallen plaats. 47 maal werden abscessen geopend bij geïnfecteerde fracturen. Verder vonden onder andere 18 uitgebreide huidtransplantaties of andere plastisch chirurgische ingrepen plaats alsmede operaties ter correctie van gewrichtsverstijving. Bij zeven patiënten werd een gedeeltelijke verwijdering van ribben verricht met pleura-drainage vanwege etterende ontstekingen. Vier maal werd een blinde darm verwijderd, drie maal vond een hernia operatie plaats en eenmaal een operatie in verband met een ileus (darmafsluiting). De fracturen werden in meer dan

100 gevallen behandeld met gipsverband, indien nodig onder voorafgaande tractie. Van alle behandelde patiënten overleden er drie; twee door een slagaderlijke bloeding bij een verbrijzelingsfractuur en één met een etterende pneumothorax. In totaal werden 40 interne patiënten behandeld, voornamelijk in de beginstadiën van het project. De internist was ook verantwoordelijk voor het röntgenonderzoek bij ongeveer 40 patiënten en de bloedtransfusies voor 7 patiënten. Het enige antibioticum, dat in het Nederlandse ziekenhuis werd gebruikt, was sulfanilamide, dat in 1935 op de markt was gekomen. Destijds was dit middel zeer effectief tegen wondroos of erysipelas van de huid. Het was de Nederlandse artsen opgevallen dat het aantal lintwormdragers onder de Finse bevolking groot was. De activiteit van het Nederlandse Militair Hospitaal in Finland was een blijk van het medeleven en de hulpvaardigheid van de Nederlandse bevolking ten opzichte van het Finse volk en zijn dappere

De ijsbreker "Ijsbeer". Jäänmurtaja "Jääkarhu".

hoidetuista potilaista kolme kuoli, kaksi pirstaleiseen murtumaan liittyneeseen valtimoverenvuotoon ja yksi märkivään ilmariintaan. Sairaalassa oli hoidettavana kaikkiaan noin 40 sisätautipotilasta, pääasiassa toiminnan alkuvaiheissa. Sisätautilääkäri vastasi myös röntgentutkimuksista, joita tehtiin n. 40, verensiirroista, joita tehtiin 7 potilaalle. Alankomaalaisella sotasairaalaalä oli käytössä ainoana mikrobilääkkeenä sulfanilamidi, joka oli tullut markkinoille vuonna 1935. Se tehoi silloin hyvin ihoruu-suun eli erysipelakseen. Alankomaalaiset lääkärit kiinnittivät huomiota lapamadonkantajien suureen määrään suomalaisessa

väestössä. Alankomaalaisen sotasairaalan toiminta Suomessa oli osoitus Alankomaiden kansan myötätunnosta ja auttamisen halusta Suomen kansaa ja sen urheita sotilaita kohtaan. Sairaalan lääkärit, hoitajat ja muu henkilökunta olivat sopeutuvaisia, ammatillisesti korkeatasoisia ja järjestelykykyisiä. Kielivaikeuksista huolimatta potilaiden luottamus heitä kohtaan oli suuri.

Henkilökunta puolestaan arvosti suomalaisissa potilaissaan sitä, että he olivat vaatimattomia ja omatoimisia eivätkä yleensä valittaneet vaivojaan. (Arno Forsius-lainaus päättyy).

Ahkerat ja taitavat sairaanhoitajat

Hollantilaisraportista, 'De Ambulance naar Finland 1940, 98 s.' käy selvästi ilmi, että ainakin Vierumäessä sotilaspotilaiden ylivoimasesti pahin ongelma oli haavatulehdukset sekä siitä johtuva jatkuva märkäeritys. Haavatulehdus saattoi olla jopa niin paha, että potilasta kohti syntyi 1

soldaten. De artsen, de verpleegkundigen en het overige personeel van het ziekenhuis pasten zich aan, waren professioneel bekwaam en goed georganiseerd. Ondanks de taalproblemen stelden de patiënten in hen veel vertrouwen. Wat het personeel betreft waardeerden zij hun Finse patiënten om hun bescheidenheid, hun zelfredzaamheid en het feit dat zij over het algemeen niet klaagden over hun problemen. Hier eindigt het citaat van Arno Forsius.

De hard werkende en bekwame verpleegkundigen

Uit het Nederlandse rapport (" de Ambulance naar Finland" , 1940, p.98) komt duidelijk naar voren dat, althans in Vierumäki, voor de militaire patiënten de wondinfecties en de daaruit resulterende voortdurend natte afscheiding verreweg het voornaamste probleem vormde. De ontsteking van een wond kon zelfs zo ernstig zijn dat er per dag een liter nat exsudaat werd geproduceerd,

litra märkäeritystä vuorokaudessa, jolloin potilaan valkuaishävikki oli jo hälyttävän suuri. Hollantilainen lääkintäryhmä ryhtyi heti alusta lähtien hyvin aktiiviseen käsittelyyn tämän ongelman suhteen. Haavat avattiin uudestaan tulehduseritteen ja huonon kudoksen poissaamiseksi, jonka jälkeen siteiden vaihto nopeutettiin ja pyrittiin muutenkin haavan aerobiseen olotilaan. Tästä, sinänsä raskasta, hoitotavasta saatiin niin lupaavia tuloksia, että puolustusvoimien ylilääkäri Eino Suolahti lähetti lisää potilaita Vierumäkeen; myös ne potilaat, jotka jäivät Lahden sotasairaalaan, sen jälkeen kun tanskalainen lääkintäryhmä oli lähtenyt kotimaahan. Ratkaisevan tärkeä rooli tässä haavojen hoitotyössä oli hollantilaisilla sairaanhoitajilla, jotka laihtuivat Suomen keikan aikana huomattavasti, johon raskasta nostotyöstä, Vierumäen kerrosrappusista, yksipuolisesta ruoasta sekä useista verenluovutuskertoista. Pahin tilanne sattui kuitenkin 25. huhtikuuta kun

Afscheidsdiner in Restaurant Adlon. Kiitosillallisen ravintola Adlonissa.

terwijl het eiwitverlies van de patiënt reeds alarmerend hoog was. Vanaf het begin is het Nederlandse team gestart met een zeer actieve benadering van dit probleem. De wonden werden opnieuw geopend om de ontstekingssecretie en het slechte weefsel te verwijderen, gevolgd door frequente verbandwisseling, opdat de wonden snel in een zuurstofrijke toestand zouden geraken. Deze op zichzelf moeizame behandelmethodes leverde dermate veelbelovende resultaten op dat Eino Suolahti, het hoofd van de Militair Geneeskundige Dienst, meer patiënten

Vierumäen laitospesukone loppullisesti hajosi. Kyseinen kone oli suunniteltu noin 100 urheilijoille eikä kestänyt 350 potilaan siteiden toistuvaa pesua. Onneksi viimeiset tarvikelähettykset saapuivat Hollannista huhtikuun lopussa ja laatikoiden sisältä löytyi, sterilointilaitteiden lisäksi, kaksi pesukonetta, jolloin raskas käsipesu jäi pois.

Paluumatkan vaikeudet

Kuten tunnettu, Hitlerin Saksa hyökkäsi Hollantiin toukokuussa 1940 ja maa antautui kohtuullisen nopeasti ikimman itänaapurinsa häikäilemättömyyden seurauksena (Rotterdamin pommitukset sekä uhkausta pommittaa seuraavana Utrecht ja sen jälkeen meripadot).

Muiden maiden vastaavat lääkintäryhmät (Sveitsi, Tanska, Ruotsi ja Norja) lähtivät Suomesta jo melko nopeasti kotiin, mutta hollantilaisilla oli ainakin 3 kuukauden sopimus Suomen valtion kanssa. Jossain vaiheessa kesän kuluessa kävi ilmi, että

naar Vierumäki stuurde, ook de patiënten die in het militaire hospitaal van Lahti waren achter gebleven, nadat het Deense medisch team huiswaarts was gegaan. De Nederlandse verpleegkundigen speelden een beslissende rol bij deze wondverzorging. Zij hebben, gedurende hun Finse periode, veel gewicht verloren ten gevolge van het zware tilwerk, de trappen van Vierumäki, de eenzijdige voeding en de veelvuldige bloeddonaties. Maar het meest ingrijpende voorval vond plaats op 25 april, toen de bedrijfs-wasmachine van Vierumäki besloot ermee op te houden. De betreffende machine was ontworpen voor de was van ongeveer 100 atleten en was niet bestand tegen het herhaalde wassen van de verbanden van 350 patiënten. Gelukkig arriveerde eind april de laatste zending goederen uit Nederland en werd in de kisten, naast sterilisatie apparatuur, een tweetal wasmachines aangeleverd, waardoor het zware handmatig wassen overbodig werd.

Problemen met de terugreis

Zoals bekend viel Hitler-Duitsland in Mei 1940 Nederland binnen. Het land capituleerde tamelijk snel vanwege het meedogenloze optreden van zijn oosterburen, het bombardement van Rotterdam en het dreigement om daarna Utrecht te bombarderen en uiteindelijk ook de zeedijken. De medische teams van de andere landen (Zwitserland, Denemarken, Zweden en Noorwegen) zijn vrij snel weer uit Finland vertrokken, maar de Nederlanders hadden een overeenkomst met de Finse Staat van minimaal 3 maanden. En toen het zomer was bleek dat de mogelijkheid om terug te keren geblokkeerd was. Pas in september kregen de Nederlanders de benodigde transitvisa van nazi-Duitsland en was de tijd voor vertrek aangebroken. Ter gelegenheid daarvan bood Finland uit dankbaarheid een diner aan in het restaurant "Adlon". De foto's geven hiervan een beeld, evenals van de sfeer bij het vertrek vanaf het treinstation van Helsinki,

paluutie olikin tukossa. Vasta syyskuussa hollantilaiset saivat vihdoinkin Natsi-Saksasta tarvittavat läpikulkuviusmit ja oli tullut lähdön aika. Ennen sitä Suomi tarjosi kiitosillallisen ravintola Adlon:issa. Ohessa kuvat siitä sekä Helsingin rautatieaseman lähtötunnelmistä, johon osallistui myös puolustusvoimien ylläkäri Eino Suolahti.

Elämä sittenkin jatkuu

Vaikka tämä kirjoitus käsitteli hyvin vaikean ajanjakson tuskallisia tapahtumia, kuuluu siihen sittenkin myös viihtyisempi tai valoisampi osio. Heinolan piirilääkäri tri Kivinen ilmoitti 15. huhtikuuta, että Hartolan sairaalassa tarvitaan pikaisesti kirurgi koska siellä oli syntynyt leikkaussuma. Kirurgi Jan Schepel ilmoitti olevansa siihen valmis. Sitten leikkauskeikan hauskana seurauksena Hartolan ylisairaanhoitaja Rauhala Elisabeth Salonen ja hollantilaiskirurgi Jan Arnold Cornelis Schepel solmivat

vauhdikkaan avioliiton Töölön kirkossa 11.6.1940... ja vuorostaan sen seurauksena tällainen, sekamäinen US-bloginin vakiokirjoittaja näki Hollannissa päivänvalon vuonna 1950, monien sisarusten lisäksi. Täällä pohjoisessa tapasin muutama kerran Kuusamon Pauli Saapungin, mukavan vaikuttajamiehen, jonka kanssa totesimme ykskantaan: meidän molemmat olemme sodan lapsia!

Tässä, talvisodan muistoksi, pari sivua äidin kiinnostavasta "Muistoja elämäni taipaleelta", leikekirjasta, jotka liittyivät hänen Armas veljeensä, joka taisteli Raateen tiellä jalkaväkirykmentti 64:n ensimmäisessä pataljoonassa, jonka komentajana toimi kapteeni Reino Mankonen 1904- 1940.

Ilmari Schepel

dat werd bijgewoond door Eino Suolahti, het hoofd van de medische dienst van het leger.

Het leven gaat door

Hoewel dit verhaal over de pijnlijke gebeurtenissen uit een heel moeilijke tijd gaat hoort daar, als vervolg, toch een vrolijke en lichtere component aan te worden toegevoegd. Op 15 april maakte Dr. Kivinen, de districtsarts van Heinola, bekend dat er in het ziekenhuis van Hartola met spoed chirurgische hulp nodig was vanwege een opeenhoping van chirurgische gevallen. Chirurg Jan Schepel liet weten dat hij daar klaar voor was. Deze chirurgische activiteit leidde tot het vreugdevolle resultaat dat de hoofdzuster van Hartola, Rauha Elisabeth Salonen, op 11 juni 1940 in de kerk van Töölö in het huwelijk trad met de Nederlandse chirurg Jan Arnold Cornelis Schepel.....en zo kon het gebeuren dat, als gevolg hiervan, een blogger van gemengd bloed, een gewone schrijver, in het jaar 1950 in Holland het daglicht

zag, naast nog een aantal andere broers en zusters. Een paar maal ontmoette ik hier in het noorden Pauli Saapunki uit Kuusamo, een aardige invloedrijke man, zoon van een Duitse soldaat, en samen met hem kwamen wij tot de conclusie: we zijn beide kinderen van de oorlog ! Om de Winteroorlog te memoreren zijn hier, uit " Herinneringen aan mijn levenspad", het interessante plakboek van mijn moeder, enkele pagina's die betrekking hebben op haar broer Armas, die heeft deelgenomen aan de strijd op de weg naar Raate in het eerste bataljon van Infanterieregiment 64, dat onder leiding stond van kapitein Reino Mankonen 1904-1940.

Ilmari Schepel (vertaling: Sibrand Schepel)

Hulpactie- Finland – Roode Kruis. Apulaisen toiminta – Suomi – Punainen Risti.

Trouwfoto van Rauha Salonen en Jan Schepel. Rauha Salonen ja Jan Schepelin hääkuva. De staf van het gemeenteziekenhuis van Hartola; Linksboven hoofdzuster R.E. Salonen Hartolan kunnansairaalan esikunta; ylhäällä ja vasemalla osastonhoitaja R.E. Salonen.

Klaus Mann en Finland

Arnold Pieterse

De Duitse schrijver Klaus Mann heeft door middel van zijn roman 'Flucht in den Norden', die hij heeft geschreven in 1934, een heel indringend beeld gegeven van het toenmalige Finland. Hij gebruikte daarbij zijn ervaringen, die hij had opgedaan tijdens een reis naar Finland, samen met zijn zuster Erika, in de zomer van 1932. Zij waren met hun auto naar Finland gereisd en hebben, nadat ze eerst Helsinki hadden bezocht, onder andere gelogeed in de kartano (buitenplaats) Pekkala van Hans Aminoff en zijn familie in Ruovesi, ongeveer 50 km ten noorden van Tampere. Klaus Mann had Hans Aminoff eerder leren kennen in Duitsland en was daar met hem een homoseksuele relatie aangegaan. Na hun verblijf in Pekkala zijn Klaus en Erika Mann, samen met Hans Aminoff, naar Punkaharju gereden in Oost-Finland. Daar

De kartano Pekkala in Ruovesi

Het Ruovesi-meer

Klaus Mann

Klaus Mann ja Suomi

Saksalainen kirjailija Klaus Mann antoi vuonna 1934 ilmestyneessä romaanissaan "Flucht in den Norden" vaikuttavan kuvan senaikaisesta Suomesta. Teos on julkaistu suomeksi vuonna 1983 nimellä "Pako pohjoiseen". Mann käytti materiaalina kokemuksiaan Suomen matkalta, jonka hän teki sisarensa Erikan kanssa kesällä 1932. He tulivat Suomeen autolla ja tutustuttuaan ensin Helsinkiin viettivät sen jälkeen aikaa muun muassa Hans Aminoffin ja tämän suvun omistamassa Pekkalan kartanossa Ruovedellä 50 kilometriä Tampereelta pohjoiseen. Klaus Mann oli tutustunut Hans Aminoffiin aikaisemmin Saksassa, ja heidän välilleen oli syntynyt homoseksuaalinen suhde. Pekkala Klaus ja Erika Mann ajoivat Hans Aminoffin kanssa Itä-Suomeen Punkaharjulle. Siellä Mannin

sisarukset erosivat isännästään ja jatkoivat matkaansa Nordkappiin.

Kirjasta tehtiin vuonna 1985 elokuva. Helsingissä esitettiin vuonna 1984 myös 39 kertaa kirjaan perustuva ruotsinkielinen näytelmä "Flykt mot Norr".

Klaus Mann oli kuuluisan Nobel-palkitun kirjailijan Thomas Mannin vanhin poika. Hän syntyi vuonna 1906 Münchenissä. Hän matkusteli paljon sisarensa Erikan kanssa, joka oli hänelle hyvin läheinen. Klaus Mann vastusti kiivaasti natsismia ja joutui pakenemaan ulkomaille kansallissosialistien noustua Saksassa valtaan. Aluksi hän oleskeli Amsterdamissa, mistä hän myöhemmin muutti Yhdysvaltoihin. Hän perusti sisarusten läheisen ystävän, sveitsiläisen kirjailijan Annemarie Schwarzenbachin varoilla "Die Sammlung" nimisen

hebben ze afscheid genomen van hun gastheer, waarna broer en zuster Mann nog verder zijn gereisd naar de Noordkaap.

Het boek is in 1985 verfilmd. Ook zijn er in 1984 in Helsinki 39 voorstellingen geweest van een toneelstuk in het Zweeds dat is gebaseerd op het boek.

Klaus Mann is de oudste zoon van de beroemde schrijver en winnaar van de nobelprijs voor literatuur Thomas Mann. Hij is geboren in 1906 in München. Samen met zijn zuster Erika, waar hij een heel nauwe band mee had, heeft hij veel gereisd. Klaus Mann was een felle tegenstander van het nazisme en moest naar het buitenland vluchten, toen de nationaalsocialisten in Duitsland aan de macht kwamen. Aanvankelijk ging hij naar Amsterdam, maar emigreerde later naar de Verenigde Staten. Met geld van de Zwitserse schrijfster Annemarie Schwarzenbach, die nauw bevriend was met Klaus en Erika Mann, heeft hij het tijdschrift 'Die Sammlung' opgericht. Het is uitgegeven in

Erika en Klaus Mann

de periode 1933-1935 en was sterk tegen de nazi's gericht. Annemarie Schwarzenbach is door Klaus Mann als model gebruikt voor de hoofdpersoon Johanna in zijn boek 'Flucht in den Norden'.

Familie Aminoff en de kartano Pekkala

De vader van Hans Aminoff, Alexander Aminoff, is in 1918 tijdens de burgeroorlog in zijn eigen werkkamer vermoord door leden van de rode garde. Zij waren uit Tampere gekomen en hebben de kartano een paar weken bezet. De familie die Klaus en Erika

Een schilderij van Sigrid Aminoff-Oxentien, de vrouw van Hans Aminoff

aikakauslehen. Vahvasti natsivastainen lehti ilmestyi vuosina 1933–1935. Annemarie Schwarzenbach oli esikuvana "Pako pohjoiseen" kirjan päähenkilölle Johannalle.

Aminoffit ja Pekkalan kartano

Hans Aminoffin isä Alexander Aminoff kuoli punakaartilaiden murhaamana omassa työhuoneessaan sisällissodan aikana vuonna 1918. Punaiset olivat tulleet Tampereelta ja miehittivät kartanoa parin viikon ajan. Perheeseen, sellaisena kuin Klaus ja Erika

Mann sen vuonna 1932 tapasivat, kuului Alexander Aminoffin leski Sophie, omaa sukua von Kraemer, vanhempi poika Hans, tytär Ingrid ja nuorempi poika Gunnar. Hans Aminoff solmi vuonna 1934 avioliiton kreivitär Sigrid Oxentienan kanssa, josta Sigrid Aminoffina tuli tunnettu taidemaalari. Hans Aminoff kuoli vuonna 1968, ja hänen tyttärensä Antonia, joka oli naimisissa Patrick Hackmannin kanssa, peri kartanon.

"Pako pohjoiseen"-romaani

Romaani kertoo saksalaisesta Johannasta, joka pakenee vasemmistolaispoliittisen toimintansa vuoksi natsi-Saksasta Suomeen. Kirja on osaksi rakkauskertomus ja siinä kuvataan myös lyyrisesti Suomen luontoa. Klaus Mann kirjoittaa muun muassa, että "taivas oli lasinkirkas, metsät loputtomia ja kesäöiden valo lumoavaa". Tapahtumat sijoittuvat osittain maatilalle, joka muistuttaa paljon Pekkalan kartanoa. Kirjan kartanon asukkaat ovat myös selvästi Aminoffin perheen jäseniä, vaikka heillä on eri nimet.

Mann in 1932 hebben aangetroffen, bestond uit de weduwe van Alexander Aminoff, Sophie von Kraemer, haar oudste zoon Hans, haar dochter Ingrid en haar jongste zoon Gunnar. Hans Aminoff is in 1934 getrouwd met gravin Sigrid Oxenstierna. Zij is onder de naam Sigrid Aminoff een bekende kunstschilderes geworden. In 1968 is Hans Aminoff overleden en werd zijn dochter Antonia, die was getrouwd met Patrick Hackmann, eigenaresse van de kartano.

De roman 'Flucht in den Norden'

Het boek gaat over een Duitse vrouw, Johanna, die vanwege linkspolitieke activiteiten in Nazi-Duitsland naar Finland is gevlucht. Het is voor een deel een liefdesgeschiedenis, waarbij ook op een lyrische manier het Finse landschap wordt beschreven. Onder andere schrijft Klaus Mann: "de luchten waren glashelder, de bossen oneindig en het licht tijdens de zomernachten betoverend". Het verhaal speelt zich voor een deel af op een landgoed, dat duidelijk

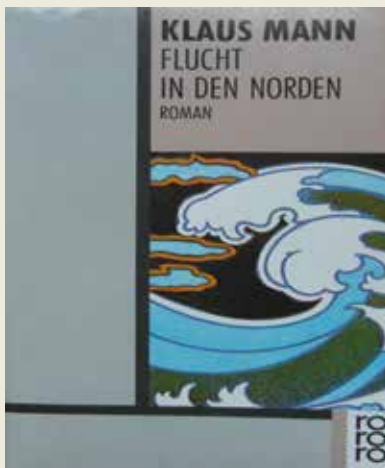
Hans Aminoff

overeenkomt met de kartano Pekkala. Ook de bewoners komen onmiskenbaar overeen met de leden van de familie Aminoff, maar hebben wel andere namen gekregen. Johanna had voor Finland gekozen omdat zij daar een vriendin had, Karin, waarmee ze samen had gestudeerd in Berlijn. In tegenstelling tot Johanna, die van eenvoudige afkomst was, kwam Karin uit een rijke, adellijke, Zweedssprekende familie, die in Finland in een grote kartano woonde. Johanna had

Johanna oli valinnut pakopaikakseen Suomeen, koska hänellä oli siellä ystävä Karin, jonka kanssa hän oli opiskellut Berliinissä. Johanna oli lähtöisin vaatimattomasta oloista, mutta Karin oli rikasta ruotsinkielistä aatelissukua ja asui Suomessa suuressa kartanossa.

Johanna oli liittynyt kommunistiseen opiskelijaryhmään, jossa hänen isoveljensä toimi, ja rakastui siellä veljensä ystävään Brunoon. Kansallissosialistien noustua valtaan Bruno joutui kuitenkin pakenemaan ulkomaille. Johanna meni ensin alle, mutta pääsi myöhemmin matkustamaan väärennetyillä papereilla Suomeen.

Johannan saapuessa laivalla Helsinkiin Karin oli häntä vastassa ja vei hänet perheensä suureen asuntoon. Siellä Johanna tutustui myös Karinin pikkuveljeen Jensiin, joka oli innokas natsien kannattaja. Parin päivän kuluttua Karin vei ystävänsä Johannan autolla perheen maatilalle. Ajomatka kesti koko päivän. Perillä Johanna majoitettiin

Kaft van het boek 'Flucht in den Norden' van Klaus Mann.

tilan sivurakennukseen. Vähän myöhemmin hän tapasi päärakennuksessa Karinin äidin. Seuraavana päivänä hän tutustui aamiaisella Karinin isoveljeen Ragnariin, tilan tulevaan isäntään. Toisin kuin Jens, Ragnar oli mielipiteiltään hyvin edistysellinen ja

Katharina Thalbach, de actrice die in de film 'Flucht in den Norden' de rol speelt van Johanna. Katharina Thalbach, joka esitti päähenkilöä Johannaa elokuvassa "Pako pohjoiseen".

zich aangesloten bij een communistische studentengroep, waar haar oudere broer bij was betrokken en kreeg daar een relatie met een vriend van haar broer, een zekere Bruno. Maar na de machtsovername door de nationaalsocialisten had Bruno naar

het buitenland moeten vluchten. Johanna dook eerst onder, maar kon vervolgens met valse papieren naar Finland reizen.

Na aankomst met een veerboot in Helsinki, werd Johanna door Karin opgewacht en meegenomen naar een groot appartement dat haar familie in Helsinki had. Zij maakte daar ook kennis met een jongere broer van Karin, Jens, die uitgesproken pro-nazi was. Na een paar dagen in Helsinki te hebben verbleven, heeft Karin haar vriendin Johanna in haar auto meegenomen naar het landgoed van haar familie. De rit duurde een hele dag. Zij kreeg geen kamer in het hoofdgebouw, maar werd ondergebracht in een bijgebouw. Even later heeft zij in het hoofdgebouw de moeder van Karin ontmoet. De volgende dag maakte zij bij het ontbijt voor het eerst kennis met de oudste broer van Karin, Ragnar, de toekomstige landheer. In tegenstelling tot zijn broer Jens bleek Ragnar er heel progressieve denkbeelden op na te houden en was hij

vastusti voimakkaasti Saksan kansallissosialisteja. Ragnarin ja Johannan välille kehittyi parissa päivässä rakkaussuhde, ja Ragnar alkoi viettää öitä salaa Johannan luona sivurakennuksessa. Samaan aikaan Johanna piti puhelimitse ja sähköitse yhteyttä ryhmään, johon hänen veljensä ja hänen ystävänsä Bruno kuuluivat. Ryhmä oli nyt Pariisissa. Muutaman päivän kuluttua Jens toi odottamatta mukanaan kotiin serkkunsa Madame Yvonnen, jonka hän oli tavannut Helsingissä ja joka oli tuppautunut Jensin seurassa maalle. Madame Yvonne oli hyvin erikoinen nainen ja ei-toivottu vieras, vaikka hän tulikin hyvin toimeen Ragnarin kanssa. Madame Yvonne oli tuonut mukanaan kilpikonnankin, jonka nimi oli Herakles ja jota hän vanhan äidin ja Karin in inhoksi kuljetti koko ajan mukanaan. Pian Jensin ja Madame Yvonnen tulon jälkeen illallispöydässä syntyi kiivas keskustelu Saksan poliittisesta tilanteesta. Veljekset joutuivat riitaan ja Jens poistui talosta raivoissaan. Madame

Yvonne ehdotti sitten, että tehtäisiin matka kotimaassa, ja kysyi, kuka haluaisi tulla mukaan. Loppujen lopuksi vain Ragnar ja Johanna suostuivat ehdotukseen. Kolmikko lähti matkaan seuraavana aamuna. He ajoivat Ragnarin autossa pohjoista kohti. Johanna piti edelleen kirjeitse ja sähköitse yhteyttä veljensä ja Brunon ryhmään, jolta tuli hyvin huolestuttavia viestejä. Ragnar, Johanna ja Madame Yvonne maajoittuivat pieniin hotelleihin. Eräänä iltana Madame Yvonne huomasi heidän olevan lähellä paikkaa, jonne hän oli toiminut poikansa, ja halusi käydä katsomassa tätä. Murrosikäinen poika vietti aikaansa isossa talossa, jossa asuivat lisäksi Madame Yvonnen isä ja kaksi vanhaa palvelijaa. Isä heitti Madame Yvonnen kuitenkin melkein heti ulos talosta, ja tämä oli niin poissa talaltaan, että jätti seuraavana aamuna jäähyväiset Ragnarille ja Johannalle ja hyppäsi junaan ilmoittamatta minne oli menossa. Ragnar ja Johanna jatkoivat matkaansa pohjoiseen

sterk gekant tegen de nationaalsocialisten in Duitsland. Na een paar dagen is er een liefdesrelatie ontstaan tussen Ragnar en Johanna, waarbij Ragnar in het geheim de nachten bij Johanna ging doorbrengen in het bijgebouw. Tegelijkertijd bleef Johanna via de telefoon en door het sturen van telegrammen contact houden met de groep, waartoe haar broer en haar vriend Bruno behoorden. Deze groep verbleef nu in Parijs. Op een van de volgende dagen kwam de jongste broer, Jens, onverwacht thuis met een nicht, Madame Yvonne, die hij in Helsinki had ontmoet en die hem min of meer had gedwongen om haar mee te nemen naar zijn ouderlijk huis. Zij was een heel bizarre dame en een ongewenste gast, al had ze wel een goede verstandhouding met Ragnar. Madame Yvonne had ook nog eens een schildpad meegenomen, die ze Herakles had genoemd en die ze steeds bij zich had, tot afgrijzen van de oude moeder en dochter Karin.

ilman tarkkaa suunnitelmaa. He ajoivat ensin Pohjanlahden rantaa ja sitten Lapin läpi Petsamoon ja Pohjoiselle jäämerelle. Siellä he asettuivat surkeaan pieneen hotelliin sataman lähelle. Päättettyään jatkaa matkaa Islantiin he lähtivät varaamaan laivapaikkoja matkatoimistosta.

Heidän palatessaan pienen kävelyretken jälkeen myöhemmin hotelliin sinne oli tullut Johannalle sähke, jonka Karin oli saanut ja lähettänyt edelleen kaksi päivää aikaisemmin. Sähke sisälsi hyvin ikävän uutisen: Johannan veli ilmoitti Brunon saaneen surmansa. Kirjassa ei kerrota, miten tämä oli tapahtunut. Johanna päätti lähteä siltä seismalta Pariisiin ja liittyä veljensä ryhmään. Hän jätti Ragnarin lopullisesti.

Elokuva

Suomalais-saksalaista tuotantoa olevalla elokuvalla on suomalainen ohjaaja, mutta elokuvassa puhutaan pääasiassa saksaa ja vain silloin tällöin pari sanaa suomea. Tunnelma on lyijynraskas, kuten usein

Niet lang na de komst van Jens en Madame Yvonne ontstond er tijdens het avondeten een felle discussie over de politieke situatie in Duitsland. Dit leidde tot een ruzie tussen de twee broers, waarna Jens woedend het huis heeft verlaten. Madame Yvonne stelde vervolgens voor om een reis door Finland te gaan maken en vroeg wie van het gezelschap daar iets voor voelde. Uiteindelijk hadden alleen Ragnar en Johanna daar belangstelling voor. Het drietal is de volgende ochtend vertrokken. Zij reden in noordelijke richting in de auto van Ragnar, terwijl Johanna via het sturen van brieven en telegrammen contact bleef houden met de groep van Bruno en haar broer. De berichten die zij kreeg waren heel zorgelijk. Ragnar, Johanna en Madame Yvonne logeerden in kleine hotels. Op een avond kwam Madame Yvonne tot de ontdekking dat ze zich vlakbij de plaats bevonden waar haar zoon was ondergebracht en wilde daar naar toe. Het bleek een groot huis te zijn

suomalaisissa filmeissä. Elokuvan suomalaiset henkilöt ovat suomalaisia ja ruotsalaisia näyttelijöitä, jotka puhuvat saksaa vieraalla korostuksella. Pääosassa Johannana on saksalainen näyttelijä Katharina Thalbach. Filmissä on paljon Suomen maisemissa kuvattuja kohtauksia, mutta maatala, jonne tapahtumat osaksi sijoittuvat, ei ole alkupeäinen Pekkalan kartano.

Juoni seuraa pääosin kirjan tapahtumia. Eksentrinen Madame Yvonne on kuitenkin jätetty tarinasta pois.

Jälkisanat

Sen, että Klaus Mann kuvaa romaanissaan niin selvästi Aminoffin perhettä ja Pekkalan kartanoa ja viittaa lisäksi myös Hans Aminoffin homoseksuaaliseen suhteeseen, joka on kirjassa muutettu päähenkilöiden Johannan ja Ragnarin väliseksi heterosuhteeksi, on täytynyt olla Aminoffeille piinallista. Melko äskettäin, vuonna 2007, saksalainen toimittaja haastatteli Hans Aminoffin tytärtä Antonia Hackmannia. Antonia

waar haar vader woonde met haar puberzoon en twee oude personeelsleden. Maar ze werd min of meer direct door haar vader weggestuurd en was daarvan zo overstuur dat ze de volgende morgen afscheid van Ragnar en Johanna heeft genomen en per trein is vertrokken naar een onbekende bestemming.

Ragnar en Johanna zijn verder gaan rijden naar het noorden, zonder dat ze een echt doel hadden. Eerst reden ze langs de oever van de Botnische Golf en daarna zijn ze verder door Lapland gegaan naar Petsamo aan de Noordelijke IJszee. Ze hebben daar in een armoedig hotelletje gelogeed bij de haven. Nadat ze hadden besloten om vandaar naar IJsland te varen, zijn ze bij een reisbureau op zoek gegaan naar een schip. Na nog wat rondgewandeld te hebben, zijn ze naar het hotel teruggegaan en daar bleek een telegram aangekomen te zijn voor Johanna. Het telegram was twee dagen oud en door Karin doorgestuurd.

Annemarie Schwarzenbach, een vriendin van Klaus Mann, die hij in zijn boek 'Flucht in den Norden' als model heeft gebruikt voor de hoofdpersoon Johanna. Klaus Mannin ystävä Annemarie Schwarzenbach, joka oli esikuvana Mannin "Pako pohjoiseen" -romaanin päähenkilölle Johannalle

Het bracht heel slecht nieuws. De broer van Johanna meldde dat haar vriend Bruno was omgekomen. Hoe dit precies in zijn werk is gegaan, wordt in het boek niet verteld. Maar Johanna nam het besluit om direct naar Parijs te vertrekken om zich bij de groep van haar broer te voegen. Zij liet Ragnar voorgoed achter.

vertasi kirjaa norjalaisen Åsne Seierstadin vuonna 2002 ilmestyneeseen romaaniin "Kabulin kirjakauppias" (suomennos julkaistu vuonna 2003), jossa paljastetaan kaikenlaisia intiimejä seikkoja elossa olevista henkilöistä. Kirjailijaa vastaan nostettiin syyte, ja hän joutui maksamaan eräälle kirjassa mainitulle henkilölle 31 000 euron vahingonkorvauksen. Antonia totesi kuitenkin Klaus Mannin kirjasta: "Emme pystyneet silloin puolustautumaan emmekä olisi halunneetkaan.

Arnold Pieterse

Käännös: Leena Määttänen

Poster van de film 'Flucht in den Norden'.
"Flucht in den Norden" (Pako pohjoiseen) -elokuvan juliste.

De film

Het is een Fins/Duitse productie met een Finse regisseur, maar er wordt Duits gesproken, met af en toe een paar woorden Fins er tussendoor. De stemming is loodzwaar, zoals in veel Finse films. De Finnen in de film zijn Finse en Zweedse acteurs en actrices, die Duits spreken met een accent. De hoofdrolspeelster, Johanna, is de Duitse actrice Katharina Thalbach. Er zitten veel opnames in van Finse landschappen, maar het landgoed, waar een deel van het verhaal zich afspeelt, is in de film niet het originele Pekkala. In grote lijnen volgt de film het verhaal zoals in het boek is beschreven. Opvallend is dat de excentrieke Madame Yvonne niet in de film voorkomt.

Nawoord

Dat Klaus Mann zijn boek zo duidelijk heeft geënt op de familie Aminoff en de kartano Pekkala, waarbij hij ook nog eens reflecteert op zijn (homoseksuele) relatie met

Hans Aminoff door deze in het boek om te zetten in een heteroseksuele relatie tussen de hoofdpersonen Johanna en Ragnar, moet voor deze Finse familie heel pijnlijk zijn geweest. Nog niet zo heel lang geleden, in 2007, heeft een Duitse journaliste een gesprek gehad met de dochter van Hans Aminoff, Antonia Hackmann. Antonia vergeleek het boek met de Noorse roman 'De Boekhandelaar van Kaboel' van Åsne Seierstad uit 2002 (de Nederlandse vertaling werd gepubliceerd in 2013), waarin allerlei intieme details zijn gepubliceerd van levende personen. Zij is daarvoor aangeklaagd en moest 31.000 euro smartengeld betalen aan een van de personages uit haar boek. Maar Antonia zei met betrekking tot het boek van Klaus Mann: "Wij konden ons indertijd niet verweren en hebben dat ook niet gewild."

Arnold Pieterse

Scène uit de film 'Flucht in den Norden' van links naar rechts Jens (Tom Pöysti), Johanna (Katharina Thalbach) en Ragnar (Jukka-Pekka Palo)

Johanna (Katharina Thalbach) op de veerboot, kort voor de aankomst in Helsinki.

Kaft van het boek 'De boekhandelaar van Kaboel' van Åsne Seierstad. Dit boek heeft, net als het boek 'Flucht in den Norden' van Klaus Mann, veel consternatie veroorzaakt bij personen die zich in het verhaal hebben herkend.

SPLIETHOFF GROUP

WORLDWIDE OCEAN TRANSPORT

www.spliethoffgroup.com

 spliethoff

 **SEVENTH
YACHT
TRANSPORT**

BIGLIFT

 **WILSON
BARRETT**

 TRANSENICA

 Bore